

Slivniški pogledi

| januar 2023 | letnik 9 | številka 92 |

OBČINA
CERNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 011900 6

- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

Ivanka Braniselj

- 7 Iz občinske hiše
- 8 Aktualno
- 10 Fotoreportaža
- 12 Gospodarstvo
- 14 Utrip
- 15 Ljudje med nami
- 16 Dogaja se
- 19 Obveščamo

- 20 Notranjska, obujena in dragocena
- 23 Dediščina
- 24 Kultura in kulturniki
- 36 Mladi mladim
- 29 Šport

Denis Turšič

- 32 Ideja za izlet
- 33 Notranjski regijski park
- 34 Razgibajmo možgane
- 35 Stare slike
- 36 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Preinesi iz App Store

Preinesi iz Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori

Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.

Fotografija na naslovnici: Društvo mrtvih pesnikov, fotograf: Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Gregor Mišič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Poppek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4120 izvodov

ISSN: 2386-0197

✉ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Od besed k dejanjem

© Ljubo Vukelič

Spoštovane občanke, spoštovani občani, najlepša hvala, ker ste me vnovič izvolili za župana. Zagotovim vam, da v četrti mandat stopam s hvaležnostjo, da ste mi zaupali, in polno odgovornostjo, da še naprej v največji možni meri razvijamo našo občino. V zadnjih dvanajstih letih smo dokazali, da to znamo in zmoremo, vendar – roko na srce – časi so sila neugodni in

nepredvidljivi. Po dveh težkih koronskih letih imamo danes še vrsto drugih skrbi. Visoke cene storitev, vsesplošna draginja, pomanjkanje kadrov v gradbeništvu, vrtoglave cene energentov – to so zunanji dejavniki, ki se jim lokalne skupnosti na žalost ne bomo mogle izogniti in jih tudi ne same reševati. Vlada RS na čelu z Robertom Golobom nam je po državnozbornskih volitvah in izvolitvi s pismom obljubila pomoč in sodelovanje. Načelno podporo so resda izkazali, se pa po šestih mesecih od nastopa nove vlade ni oglasil še nihče, ki bi si želel vzpostaviti konstruktiven dialog. Povsem jasno nam je, da bo občina pomoč države pri vrsti projektov še kako potrebovala: pred nami je rekonstrukcija ceste skozi Cerknico in do Zelš, z gradnjo dveh krožišč; treba je rešiti ozko grlo na Rakeku in zgraditi izvennivojsko križanje ceste in železnice; naprej, v smeri realizacije, je treba peljati projektiranje cerkniške obvoznice; rekonstruirati cesto skozi Bločice ...

Je pa res, da je včasih bolje, če se ne naredi nič, kot pa da se škoduje. Kot smo lahko prebrali iz medijev, se po strokovnih službah ministrstva za zdravje spet »tensta« ideja o reorganizaciji nujne medicinske pomoči (NMP). Vemo, da ima slovensko zdravstvo veliko pomanjkljivosti, ampak vsaj za službo NMP lahko rečem, da zagotavlja vsem državljanom in državljanom hitro obravnavo v primerih življenjske ogroženosti. Občine vlagamo v zdravstveni dom, skrbimo za nakup opreme, reševalnih in podpornih vozil, trudimo se, da bi bil dom prijazen zaposlenim in uporabnikom. Že leta 2015 smo se morali župani notranjskih občin boriti proti Pravilniku o NMP, ki je tudi za Zdravstveni dom (ZD) Cerknica

predvideval ukinitvev 24-urne dežurne službe v nočnem času, ob koncih tedna in praznikih. Kot kaže, naj bi ministrstvo znova predvidelo ukinitvev 24-urne dežurne ambulante v ZD Cerknica, kjer imamo trenutno organizirani 24-urno dežurno službo s prisotnostjo zdravnika in 24-urno službo nujne medicinske pomoči vse dni v tednu.

Dejstvo je, da je že s sedanjim sistemom, glede na konfiguracijo terena, razpršenost naselij, prometne povezave na območju, velikem 482 km², ki ga pokriva Zdravstveni dom (ZD) Cerknica in na katerem v 130 naseljih živi 16.800 občanov, težko zagotoviti primeren dostopni čas v primeru življenjske ogroženosti. Po ukinitvi dežurne službe in ukinitvi 24-urne NMP v ZD Cerknica pa se bo ta čas znatno podaljšal, saj je vstop na območje občin Cerknica, Bloke in Loška dolina zaradi geografskih značilnosti možen iz Satelitskega urgentnega centra (SUC) Postojna le skozi Unec. Tako bi bilo le nekaj naselij pokritih v času do 20 minut od klica (to so naselja Unec, Ivanje selo, Rakek in del naselja Cerknica). Vsa ostala naselja so od najbližjega SUC Postojna oddaljena od 20 do 55 minut. Pri reorganizaciji, kakršno naj bi predlagalo ministrstvo, gre za evidentno kršenje osnovnih človekovih pravic do dostopnosti zdravstvenih storitev v sprejemljivem času v nujnih primerih, pa tudi za bistveno zmanjšano dostopnost do zdravniške oskrbe občanov občin Bloke, Cerknica in Loška dolina, česar ne bomo dovolili. Ministrstvo naj bi po nekaterih informacijah ravno v začetku leta predstavilo uraden predlog, vendar si glede na ostro nasprotovanje občin želim, da se za ta korak vendarle ne bo odločilo.

Na eni strani se kot župan tako obračam proti Vladi RS, na drugi strani pa proti izvoljenim svetnicam in svetnikom. Glede na naše predvolilne programe imamo vrsto skupnih točk in jasno je, da si vsi za občino Cerknica želimo dobro. Ampak od obljub do dejanj je velik razkorak, ki pa ga je z iskrenimi nameni in za dobrobit občine moč preseči. Kot rečeno, papir prenese vse. Naj se slogani: »Za vsakega nekaj, dobro za vse«, »Delamo dobro«, »Gospodarno in odgovorno«, »Človek je največje bogastvo. Ostanimo ljudje«, »Modro in odločno« po volitvah v korist občine in naših občanov tudi udejanjijo. Konstruktiven dialog je najmanj, kar ljudje pričakujejo od nas.

Marko Rupar

Ivanka Braniselj

Gospa Ivanka Braniselj iz Dolenje vasi je 20. novembra praznovala 100. rojstni dan. »Treba je biti pošten in dober do drugih,« je moto najverjetneje zadnje cerkniške Sokolice. Bistri gospe smo hvaležni, da je za nas obudila staro Cerknico in nam skozi pogovor razkrila skrivnost dolgoživosti. To niso le geni. Čeprav je življenje ni razvajalo, ne pozna zamer in v njej ni nič grenkobe.

Živite v Dolenji vasi, sicer ste Cerknica, kajne?

Cerkničanka sem, na Peščenku rojena, pri Žitkotovih. Od Šerkotovih gori je veljalo za Peščenek. Kadar je pri Svetemu Janezu maša, se je štelo, da je žegnanje pri nas.

Šerkovih se dobro spomnite?

Vseh se spomnim, gospa pa dva fanta sta bila. Po vojni so šli v Argentino, tam so tudi umrli. Gospa je bila iz Martinjaka, Cesarjeva. K njim sem hodila v žernado. Več nas je hodilo delat na polje. Za deset dinarjev. To je bilo malo. Spomnim se, da je bil liter vina deset dinarjev. Če si ga vzel za domov, pa devet. Hlebec kruha je bil tri dinarje. Gostilna pri Vivodu je bila blizu nas, tam, kjer je zdaj pek. Saj po Cerknici je bilo enih deset gostiln in trgovin tudi. Najbolj »obrajtana« je bila Pogačnikova trgovina na Placu. Tudi tam je bila gospa Cesarjeva iz Martinjaka. Kasneje so v Mariboru živeli. Imeli so samo enega sina Edvarda in se strašno bali zanj. Rad bi si kupil motor, pa mu niso pustili. Blizu nas je bil doma čebelar Bečaj. Rad se je držal, da je fajm gospod, bradico je imel. Sinu je rekel, tako po fino: »Jožko, če bodo čebelice dobro obrodile, ti bom kupil športno obleko.« Pa ni bilo nič s športno obleko. Podobar je bil tudi, »buhce« je delal in prodajal. Pa Pltavar je bil tudi podobar, Bajc se je pisal, ta je imel več zaslužka.

Šola je bila pa na Veliki gasi?

Drži, en razred je bil pa v kaplaniji. Tam je bila tudi občina, spomnim se še velikega hodnika, v prvem nadstropju so stanovali kaplani, dekan je živel pa v župnišču. Kaplanija je med vojno pogorela, zdaj so tam bloki. Najbolj se spomnim učiteljic, ki sta se pisali Modic, z Blok sta bili. Ena mi je celo zaupala ključ, da sem ji enkrat prinesla »marelo«, drugič pa knjigo. Stanovala

100. rojstni dan je praznovala na zabavi z družino in s prijatelji.

je v hiši od Milavcovga Hugota, pred leti so jo podrli. Ko je sodnija pogorela med vojno, je bila nekaj časa tam tudi lekarna. Partizani so šolo požgali, kaplanijo tudi, bali so se, da bi se notri vselili domobranci. Poslušajte, kako se že danes imenuje Sokolski dom?

Kulturni dom.

Tja sem hodila telovadit. Pri Sokolih sem bila, najprej kot deca, potem pa kot naraščaj. Telovadili smo in nastopali v Cerknici, Starem trgu, na Rakeku. Enkrat smo šli v Ljubljano. Dopoldne smo imeli

» Z malim smo bili zadovoljni.«

vajo, popoldne je bil pa dež. Nastop je odpadel, južinali smo pa vseeno. Pri šestici. Učila nas je Turšičava Stana. Kadar smo imeli nastope, je tudi godba igrala. K Sokolom sva hodili s sestrično. Na Peščenku je živel en Malnarjev stric, pa nama je rekel: »Kaj se hodite tja pretezat? Za take, kot ste vi, je motika!« Turšičava Stana je mami rekla, zakaj ne hodim več

k telovadbi. Je odgovorila: »Saj jaz ji nič ne branim, zaradi mene lahko hodi.«

Vaša družina se je preživljala s kmetijo?

S kmetijo, ja. Oče je bil v Ameriki. Pošiljal je bolj malo. Mišljenja je bil, da ko so otroci stari 15 let, se morajo sami živeti. Pred tem je pošiljal, potem pa bolj malo. Šest otrok nas je bilo, samo jaz sem še živa. Sestra v Ameriki je tudi 100 let dočakala, sestra, ki je ostala na domu, pa 97. Ko se je oče vrnil iz Amerike, je bil že 70 let star. Očeta se iz otroštva sploh ne spomnim. Že v Dolenji vasi sem bila, poročena, ko se je vrnil. Že pred 1. svetovno vojno je šel v Ameriko, za njim, tudi še pred 1. svetovno vojno, pa še mama. Nekaj časa so bili v Ameriki. Oče je hotel tam kupiti ranč, mama je pa domov silila. Potlej so prišli domov, oče je šel pa nazaj. Nekaj malega je delal v rudniku, drugače pa v gozdu, raje je delal v gozdu. Jaz in mlajši brat sva tukaj rojena, drugi pa v Ameriki. Za mamijo je bilo kar težko. Me smo hodile po žernadah, sploh k Šerkotu, da smo se oblekli. Jedli smo, kar smo pridelali, kakšno malenkost smo pa kupili. Tovarn

tistikrat ni bilo. V službah so bili skoraj samo orožniki, financarji, cestarji, nekaj delavcev je bilo na Milavcavi žagi. Žernade, pa kakšen kontrabant, drugje ni bilo zaslužka, ampak pri nas nismo kontrabantali. No, pa furmani so bili. Iz Loža so vozili les. Naš sosed, Zimcov oče, je vozil. Kakšnikrat je tudi prazno pot naredil, če ni bilo lesa. Tam so gledali bolj za domače, za Ložane, da so oni peljali les na Rakek.

Kam ste vozili žito mlet?

V Begunje. Fajn mlinar je bil, tudi žago so imeli. Milavcava gospa je bila tam doma. Ko je bil maln v Cerknici pri Rutarju, smo pa tja vozili.

Kateri mlin je bil pa višje, pod današnjim nogometnim igriščem?

Tisto pa ni bil mlin, tisto je bila Šerkotova žaga. Medenovi so tam stanovali. Meden je bil žagar in je rezal za Šerkotove. Ti so imeli tako dosti gozda, da so lahko jagali samo v svojem gozdu.

Ste rekli, da ste morali kar delati, pa vseeno, ko ste imeli kaj časa, kako ste se igrali?

Igrač nismo imeli. Ko so drva rezali, so odrezali kakšen kolešček, za trgovino smo se šli, pa bergle smo si naredili. Miklavž nam je prinesel lešnike, škundre, jabolka, kakšen svinčnik, zvezek, rožič. En večer sva z bratom nastavila, ni bilo pa nič. Sva bila že prevelika. Oba sva jokala. Ampak meni je »vseglah« en škrnicelj prinesel v Sokolskem domu. Z malim smo bili zadovoljni. Še posebej pa smo bili veseli, če smo bili kaj novi. Sestra, tista, ki je bila v Ameriki, je doma šivala. Mlajšima sestrama nama je enkrat blago kupila in obleki naredila. Prali smo doma ali pa na potoku, tam pri Hrenu, kjer je bil maln. Živino so tudi tam napajali.

Ko ste že omenili Miklavža, ste kdaj bili pri Miklavževi cerkvi na Slivnici?

Bila, bila. Posebej mi je ostalo v spominu, ko sva šli s sestrično po Slivnici, pa k maši k Miklavžu. Pod cerkvijo je studenček, če smo bili žejni, smo šli pit. Tam so bili tudi štanti, »cukrenije«, pa srca so prodajali. Na rebri sva šmarnice nabrali, pa šli domov. Ene dvakrat na leto je bila maša tam.

V življenje Cerknice je potem močno zarezala 2. svetovna vojna.

Italijani so nas zasedli. Provizacije, kart za hrano, ni bilo nič. Nič nam niso dali. Na Rakeku ja, tukaj pa ne, se je štel za osvobojeno ozemlje. Imeli smo samo tisto, kar smo pridelali. Pri nas samo krompir in zelenjavo. Ko je bil pust, mi je mama dala kilo moke, da sem flancate naredila, drugače pa osem mesecev nisem poznala kruha. Ko so se domobranci naselili v Cerknici, smo pa dobili provizacijo na karte. Fizični delavci so dobili težke karte, drugi

» Kadar smo imeli nastope, je tudi godba igrala.«

lahke, ta veliki kmetje pa tudi nič. Kdor je bil zapisan, da je »ta rdeč«, tudi nič. Jaz sem bila med vojno doma, sestri pa v taboriščih na Rabu in v Gonarsu, kakšnih osem mesecev. Nisem jima mogla poslati paketa, moke nisem imela, s krompirjem si pa ne bi mogli nič pomagati. Mlajši brat je bil v partizanih. Ranjen je bil in so ga zajeli Nemci. Na Reki so ga zdravili in rekli: »Ali greš k domobrancem ali pa v internacijo.« Je rekel: »Raje v internacijo.« Tam je umrl za pljučnico, v Belorusiji, v Minsku. Tisti prijatelj, s katerim sta v taborišču

vkup spala, nam je po vojni povedal. Sem mu poslala paket in je po vojni prišel nazaj. V Dolenjo vas sem prišla 41. leta, ko sem se poročila. Mož je bil z Jezera in je tukaj kupil hišo. Med vojno je bil cerkniški most zaminiran, ponoči so prišli pa Nemci, pa trkali po hišah, ker niso mogli naprej. Sama sem bila doma, sin je bil star dve leti. Tresla sem se od strahu in rekla: »Ne grem odpret! Če bodo hoteli vdreti, bom šla, če ne, pa ne.« Vendar so nehali.

Vojna ni prišla čez noč.

Rupnikovo linijo, bunkerje na Slivnici, so naredili še, ko sta bili Italija in stara Jugoslavija – da se bosta udarili. Napeto je bilo, že ko se je vedelo, da bo vojna. Ljudje so napregli živino, vzeli nekaj sena, ropotije in bežali v hribe. Mama, sestra in brat Jože so šli tudi, jaz in starejša sestra sva ostali pa doma. Enkrat sva šli pa v Martinjak, k Malnarju. Na peči sva spali. Dali so nama ječmenov močnik, nikoli ga nisem še jedla. Zjutraj sva šli pa domov. Šerkotovi so bežali na Krumperk, kjer so imeli žlahto. Nekaj pohištva so tudi vzeli s sabo. V njihovi hiši je bila klet pod zemljo, zato smo notri prinesli štrozake (blazine, slamnjače, op. p.), mi pa sosedje Zimcovi in Miheljnovi. Nato je prišel Koprivč Ludvik, v Podskrajniku ima spomenik, in je rekel: »Da se ne boste

»Tako je bilo,« z nasmehom sklene svoja pripovedovanja.

preveč ustrašili, zdaj minirajo most.«
No, ni minilo četrte ure, ko je počilo. Vse šipe okoli mosta je potolklo.

Kdo ga je razstrelil?

Ja Srbi, da ne bi Italijani prišli.

Po Italijanih so prišli še Nemci.

Mož je bil v partizanih. Da nisem bila z otrokom sama doma, sem bila v Cerknici pri mami. V nedeljo sva šli

in mu odprla kuhinjsko okno, da naj gre v Slivnico. Skozi okno je šel v hlev, pa nismo tega vedeli. Pod noč je šla mama prašiča nafutrat, pa se oglasi: »Tovarišica, tovarišica, so še Nemci?« Ker je bilo vse mirno, je šel. Moj sin, ko je bil otrok, je po vojni dostikrat šel v Cerknico k moji mami, sestre so bile tudi doma. Pri Radučanu so bili pa vojaki, jugoslovanski. Je šel k njim kar s kanglico, pa so mu dali menažo za

Potopise pravite. Ste radi kam šli?

O, sem rada hodila. Tudi v Ameriki sem bila pri sestri in bratu. Tam mi je bilo všeč za pogledati, živela pa tam ne bi. Tuje mi je bilo. Z rakiškimi in cerkniškimi upokojenci sem okoli hodila, pa z borci, z Brestom smo šli v Beograd, na Madžarsko sem šla z Nedeljskim, izžrebana sem bila. Tudi kopat sem se hodila, ampak raje sem šla na izlet.

Gospa Braniselj rada bere, za kar ne potrebuje očal!

ob sedmih k prvi maši. Pa je završalo po cerkvi: »Nemci, Nemci, Nemci!« in smo tekli domov. Tekli sva po Veliki gasi, ko je prišel en partizan, komandant z rdečo ruto: »Tovarišice, tovarišice, po hišah!« Kar naprej sva tekli, dokler ni začelo pokati in sva se zatekli v ta novo Lavrenčičevo hišo. Lavrenčič je bil v internaciji, spodaj so bili Kunčevi, ki so pogoreli že, ko so bili Italijani, zgoraj pa advokat Tavčar z ženo. Celo dopoldne sva bili pri Kunčevih. Tavčarjeva je znala nemško in je vojake vprašala, če gremo lahko na svoje domove. Rekli so, da lahko, in sva šli. Tistikrat sem prvič tank videla, za mano je vozil. K nam domov je prišel pa partizan, malo je bil ranjen. Sestra Meri ga je obvezala

domov. Če je bilo dobro, je pojedel, če ne, je mama pa prašičem dala. Za Šerkotovim zidom je enkrat bombo našel in jo prinesel v kuhinjo. Mama in sestra nista vedeli, kaj ima. Potem je prišel pa sosed Zimcov Milan in je videl, da je bomba. Vzel jo je in zunaj sprožil. Če ne bi prišlo do nesreče, kar nekaj jih je bilo takrat.

Srečno se je izteklo in zdaj imate veliko, razumevajočo družino.

Dva otroka imam, tri vnuke, devet pravnukov in tri prapravnike. Otroci so lušni, prav danes sem dva »merkala«. Televizijo smo gledali. Rada kaj pogledam, rada berem. Kakšne potopise ali pa življenjepise.

V jezeru ste se kaj kopali?

Samo enkrat. Z možem sva šla v gozd, pa sem zaplavala. Mož ni znal plavati, bal se je zame in kričal: »Pojdi nazaj, pojdi nazaj!« Plavati sem se navadila v potoku. Otroci smo se kopali med Dolenjo vasjo in Cerknico. Jašek se je reklo, Kotel, pa Škarpa, kjer smo se kopali.

Gospa Braniselj, vi ste pa skozi dobre volje!

Saj mi ni nič hudega. Dobro mi je. Sama si skuham, pokojnino dobim, pri zdravju sem še, z družino smo prijatelji, s sosedi tudi. Veste, treba je biti pošten in dober do drugih.

Stran ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Prva konstitutivna seja

V četrtek, 15. decembra 2022, je potekala 1. konstitutivna seja občinskega sveta Občine Cerknica. Sejo je vodil najstarejši član **Marjan Vadnu**, ki je bil izvoljen na listi stranke Nova Slovenija – Krščanski demokrati. Predsednik Občinske volilne komisije **Robert Urbas** je predstavil poročilo o izidu lokalnih volitev za župana in občinski svet v občini Cerknica.

Občinski svet je s sklepom potrdil mandat vsem 19 novoizvoljenim svetnicam in svetnikom (**Iva Dimic, Marjan Vadnu, Domen Petan, Vesna Turšič, Anže Bajc, Miha Modic, Alexandra Gregorc, Janez Ožbolt, Mojca Intihar, Miloš Pohole, Ladislava Klančar, Luka Svet, Marko Kranjc, Katja Šivec, Janez Klučar, Drago Baraga, Boris Žnidaršič, Rihard Braniselj in Slobodan Jovič**) ter županu **Marku Ruperju**.

Pod šesto točko dnevnega reda pa je bila imenovana Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja v sestavi **Domen Petan** (predsednik) ter **Miha Modic, Janez Ožbolt, Drago Baraga, Rihard Braniselj, Slobodan Jovič in Iva Dimic** (člani). ■

Zahvala Zavodu Sopotniki

Zavod Sopotniki v sodelovanju z Občino Cerknica in Območnim združenjem Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke izvaja storitev brezplačnih prevozov za starejše. Poslanstvo Sopotnikov je preprečiti osamljenost starejših prebivalcev predvsem iz manjših, odročnejših krajev, ki zaradi oddaljenosti, odsotnosti avtomobila ali slabih prometnih povezav skoraj ne zapuščajo doma. Poleg prevozov starostnikom zagotavljajo spremstvo prostovoljca, ki gre po potrebi z njimi k zdravniku, po nakupih ali drugih opravkih, jih počaka in odpelje nazaj domov. Njihov moto je Človek Človeku Sopotnik. Za ves prispevek k medgeneracijski solidarnosti se je Sopotnikom 7. decembra 2022 na priložnostnem kosilu zahvalil tudi župan **Marko Ruper**.

Čeprav imajo nekatere občine težave pri zagotavljanju voznikov prostovoljcev, pa tako župana kot koordinatorja Zavoda Sopotniki iz OZ RK Cerknica-Loška dolina-Bloke Gregorja Pokleko veseli, da teh težav v Cerknici ni. Še vedno pa velja povabiti, da vsi, ki bi želeli postati prostovoljci, pokličete na 041 889 592 (**Anu Kahuna**, vodja programa) ali jim pišete na info@sopotniki.org. ■

Srečanje načelnika UE z župani

V četrtek, 22. decembra 2022, je v prostorih Upravne enote (UE) Cerknica potekalo srečanje načelnika **Maksimiljana Turšiča** z županom občine Cerknica **Markom Ruperjem**, županom občine Bloke **Jožetom Dolesom** in županom občine Loška dolina **Matjažem Antončičem**.

Upravna enota vodi upravne postopke na I. stopnji in izvaja določene upravne naloge z delovnih področij posameznih ministrstev ter izdaja osebne izkaznice, potne listine, vozniška dovoljenja, orožne liste, izpiske iz matičnih registrov ter gradbena in uporabna dovoljenja. Ureja tudi odobritev pravnih poslov s kmetijskimi zemljišči, javnih prireditev ter pravic na področju vojnih invalidov, žrtev vojne in vojnih veteranov. Pristojna je za izdajanje enotnih dovoljenj za prebivanje in delo tujcem ter odobritev sprejema v državljanstvo Republike Slovenije. Opravlja vrsto pomembnih nalog, zato je dobro sodelovanje z lokalno samoupravo še kako pomembno.

Tako načelnik kot vsi trije župani so se na zaključnem sestanku pred vstopom v novo leto strinjali, da institucije med seboj dobro sodelujejo in nadejajo se, da bo tako tudi v prihodnje. ■

Osebna asistenca kot oblika pomoči

V Sloveniji je več kot 100 tisoč invalidov. To je toliko, kot živi ljudi v večjem mestu. Na primer v Mariboru. Za sistemsko urejanje področja invalidov skrbi Urad za invalide na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Invalidnost je definirana kot trajna telesna ali duševna okvara posameznika, ki je z medicinskim zdravljenjem ali rehabilitacijo ni mogoče odpraviti. Pogosto ti posamezniki potrebujejo osebno asistenco – zbir storitev, ki ljudem, ki v vsakdanjem življenju potrebujejo pomoč drugega, omogoča neodvisno in kakovostnejše življenje. Storitve so prilagojene konkretnim potrebam posameznega uporabnika oziroma uporabnice, njegovim oziroma njenim sposobnostim, željam, pričakovanjem in življenjskim razmeram. Do osebne asistencije je ne glede na njegov oziroma njen dohodek in premoženje upravičen vlagatelj, ki: zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev; je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji; je star od 18 do 65 let; živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe in potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko. V Zavodu Fractals, ki ima eno enoto v Cerknici in drugo v Izoli, izvajajo osebno asistenco za invalidne osebe že od leta 2019. »Prizadevamo si zadostiti potrebi po dostopnosti in enakopravnosti invalidnih oseb tudi prek raznih EU projektov. Ko govorimo o dostopnosti, ne mislimo samo fizične dostopnosti, temveč tudi dostopnost do informacij (o pravicah in možnostih invalidnih oseb). Predvsem opažamo, da se je v zadnjih letih dostopnost do informacij med invalidnimi osebami izboljšala. Kljub temu pa je pred nami še veliko dela. Poleg invalidnih oseb je treba izobraževati in ozaveščati tako splošno javnost kot tudi odločevalce, ki lahko pripomorejo pri izboljšanju stanja in enakopravne vključenosti invalidov v družbo,« pove **Urša Telič Miler** iz Zavoda Fractals.

Sprijaznjen z boleznijo

Dragan Kosorič iz Cerknice je bil do trinajstega leta popolnoma zdrav otrok. »Zdrav sem bil kot riba,« pove. Nato je zbolel za mišično distrofijo. Zakaj je zbolel, zdravniki ne vedo. »Pravijo, da je bolezen dedna, a pri nas tega ni nihče imel. Ugibajo, zakaj bi to bilo, pa ne morejo uganiti. Ženske so prenašalke, moški ne. Če bi jaz imel svojo družino, bi bili otroci zdravi,« nadaljuje. Z boleznijo se je hitro sprijaznil. »Včasih mi pravi kdo, kako si se lahko tako hitro sprijaznil, če pa si bil star šele

Tačka, ki je pasme tibetanski španjel, Dragana zelo rada spremlja na poteh z invalidskim skuterjem.

»Včasih mi pravi kdo, kako si se lahko tako hitro sprijaznil, če pa si bil star šele trinajst let, ko si zbolel.«

trinajst let, ko si zbolel. Pa sem se. Jaz pravim, da imam bolj kakovostno življenje kot marsikateri zdrav človek,« doda. Dragan po stanovanju lahko hodi brez opornic; brez njih pa ne gre ven, prav tako ne na svoj invalidski skuter. »Ko grem na vožnjo s skuterjem, si jih nadenem bolj zaradi varnosti, da ne bi bilo kaj narobe, če bi padel,« razloži. Dragan med Cerkničani ni znan samo po invalidskem skuterju, temveč tudi po pasji prijateljici pasme tibetanski španjel, ki ga spremlja

na vseh poteh. »Včasih grem prav zaradi nje ven,« mi pove. »Pes te prisili, da si aktivnejši, da se več giblješ. Tačko je treba peljati na sprehod vsaj trikrat na dan,« doda. Nato sogovornika vprašam, ali se je njegova štirinožna spremljevalka že od nekdaj rada vozila s skuterjem. Pritrdi in pove, da je sicer šla sama na skuter, da je

nikoli ni silil, a je prva daljša vožnja po Cerknici povzročila pri njej bruhanje. »Sva se pripeljala mimo gasilskega doma in mi en gospod reče: ›A si bruhal?‹ Pa pravim, da ne. In mi pokaže moj čevelj. Ves je bil pobruhan. Verjetno ji je bilo tako slabo,« sklene. Od takrat Tačka pri vožnji ne bruha več, pri mimoidočih pa vzbuja veliko zanimanja. »Marsikdaj slišim kakšnega otroka, ki sprašuje starše, ali moja Tačka ne more hoditi, da se vozi na skuterju. Nihče ne pomisli, da ne morem hoditi jaz,« pove Dragan, ki se je v Cerknico preselil leta 2010, prej pa je živel v Ljubljani. »Cerknica je zelo drugačna od Ljubljane, kar mi je bilo zelo čudno na začetku. So me ljudje pozdravljali, pa jih sploh nisem poznal ali pa oni mene niso. Sem kar čudno gledal, ko sem zaslišal: ›Stric, dober dan.‹ Ali pa: ›Dober dan gospod.‹« Pri odločitvi, da kupita z mamo stanovanje v Cerknici, je imelo

vpliv tudi to, da je Dragan želel, da je blizu tako Ljubljane kot tudi Izole. V Izolo namreč hodi na vsakoletno rehabilitacijo, v Ljubljano pa na preglede. Dragan je sicer do leta 1994 hodil v službo, opravljal je delo telefonista v Pletenini Ljubljana. »Potem sem se želel zaposliti pri Društvu distrofikov Slovenije, ko Pletenina Ljubljana ni več obratovala, a ni bilo prostega delovnega mesta. V tistih časih so invalidi še težje dobili službo kot danes. Čeprav sem si zelo želel delati in se nisem nameraval upokojiti, takrat ni bilo druge rešitve,« razloži. Po preselitvi v Cerknico je imel zaradi gibalne omejenosti kar nekaj težav, a se je do danes marsikaj spremenilo. »Na začetku je bil problem; v teh letih pa se je ogromno spremenilo; naredili so kar nekaj klančin, praktično skoraj povsod prideš,« pove in doda, da pride s svojim invalidskim skuterjem celo do trgovine NKD, Cvetličarne Orhideja in poslovalnice Nove Ljubljanske banke. »Na pokopališču pridem do groba, tudi v lekarno pridem s skuterjem, prav tako v Hofer,« pove. Ni pa sprejet v vseh trgovinah. »K najboljšemu sosedu sem tudi želel vstopiti z invalidskim skuterjem, pa mi varnostnik ni pustil. Sem vprašal, zakaj ne smem z njim noter, in povedal, da v Hofer grem pa lahko, pa so mi odgovorili, da jih ne briga, kako je v Hoferju, in da k njim pač ne bom šel. Nisem vztrajal pri tem, ker se z ljudmi ne kregam,« razloži. S skuterjem ne more vstopiti tudi na pošto. Veseli ga na novo urejena kolesarska in sprehajalna pot Cerknica–Dolenje Jezero. »Jaz sem na Dolenje Jezero hodil sicer že prej, ampak ni bilo tako varno kot sedaj. Nekateri ljudje so res dirkači. Na jezeru je pa odlično, skoraj okoli jezera lahko pridem s skuterjem. Kar nekaj invalidov vidim tam.«

Dragan je sicer navdušen računalničar, fotograf, rad ima televizijo, križanke, zelo veliko bere. »Čeprav zadnje čase berem manj, saj se ne morem skoncentrirati na branje. Po dveh, treh prebranih straneh mi misli odtavajo drugam. To je tudi posledica moje bolezni,« pove. »S tem se ne obremenjujem. Zelo zgodaj sem se s tem sprijaznil, sem se navadil, da življenje ni idealno. Da tudi zdravi ljudje imajo probleme, morda še večje kot jaz. Če samega sebe ne sprejmeš, kako te bodo drugi? Mnogo prijateljev invalidov se ne more sprijazniti, sprejeti svoje bolezni. Jaz se ne obremenjujem s tem, kaj si ljudje mislijo o meni. Če me kdo rabi, mu pomagam. Tudi tako, da na svojem FB-profilu objavljam pozitivne misli,« nadaljuje. Sicer pa Dragan zelo veliko potuje; v najlepšem spominu sta mu ostala Kuba in Egipt.

Dragan Kosorič ima že kar nekaj let odločbo o osebni asistenci, a jo koristi šele zadnja leta. Njegova osebna asistentka je **Martina Mramor**, o kateri pove samo lepe stvari. »Zelo ji zaupam, zelo dobra oseba je, navdušen sem nad njo, zelo je prijazna, zelo ustrezljiva,« pove. »Marsikdo, ki ima asistenco, ima težave, jim kaj zmanjka doma ipd. Moraš človeka najprej zelo

dobro poznati. Zato osebnega asistenta ni tako lahko dobiti,« s hvaležnostjo pove.

Načeloma za invalide dobro poskrbljeno

O tem, kako se invalidi počutijo v cerkniški občini, se je direktorica Zavoda Fractals Urša Telič Miler pogovorila z osebnimi asistentkami in uporabnico **Vlasto Bajc**. Ugotovile so, da je v občini načeloma za invalide dobro poskrbljeno in da imajo dostop do vseh pomembnih institucij. »Ovira so samo pločniki, ki so izpeljani zelo postrani (Cesta proti jezeru ob blokkih), pa tudi po središču Cerknice. Pozimi so pločniki očiščeni zelo pozno, tako da je sprehod težji. Sicer

pa je vse v redu,« pove Vlasta Bajc. »Še vedno opažamo, da je v občini Cerknica premalo prilagojenih/dostopnih socialnih stanovanj. Ljudje niti ne pomislijo, kako je to, če živi oseba v bloku brez dvigala in ne more ven na sonce. Dandanes na trgu obstaja

veliko rešitev (različnih dvigal, klančin), ki omogočajo, da se v neprilagojenih stavbah omogoči invalidom dostop do zunanjega sveta,« pa pove Urša Telič Miler.

Vlasta Bajc pa med drugim prav tako kot Dragan Kosorič pohvali na novo urejeno kolesarsko in sprehajalno pot Cerknica–Dolenje Jezero: »V Cerknici je čudovito urejena pot do Cerkniškega jezera, sedaj je varna in dostopna tudi za nas, ki uporabljamo voziček. Primerno sta prilagojena zdravstveni dom in lekarna in meni dostopna je večina trgovin ter barov (vsaj zunaj).« Meni pa, da bi bilo ponekod smiselno urediti klančine za vstop na pločnik, zakrpati nekaj asfaltnih lukenj v centru Cerknice ter v zimskem času očistiti še kakšen dodaten pločnik. »Omeniti pa želim tudi, da so ljudje, s tem mislim na voznike, zelo spoštljivi in vedno ustavijo na prehodu za pešce, upočasnijo vožnjo, ko se sprehajam ob cesti, in so potrpežljivi, za kar sem jim hvaležna,« doda Vlasta Bajc. Osebna asistentka **Nina Starc** pa pohvali Kulturni dom Cerknica. Pove: »Primerno dostopen je tudi kulturni dom, ki ima poleg tega tudi zelo prijazno osebje.«

»Ljudje niti ne pomislijo, kako je to, če živi oseba v bloku brez dvigala in ne more ven na sonce.«

Dragan Kosorič lahko z invalidskim skuterjem vstopa v skoraj vse javne ustanove v Cerknici.

Utrinki prazničnega dogajanja

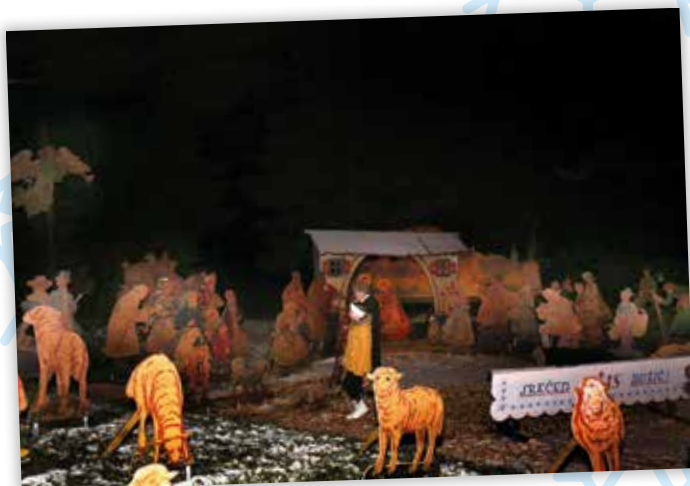
Koledar dogodkov za mesec december je bil po dveh letih, ko je praznični čas zaznamovala epidemija, znova poln. Organizatorji Občina Cerknica, Kulturni dom Cerknica, Turistično društvo Rakek, Turistično društvo Cerkniško jezero, TD Menišija, Galerija Krpan, Debeli bar, Notranjska virtualna rokodelska tržnica, Notranjski študentski klub, Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica, KD Godba Cerknica, Društvo Klasje Cerknica, Big band Cerknica (BBC) so pripravili vrsto dogodkov, ki so obogatili praznično dogajanje.

Božičnica z Juretom Počkajem

Cheek to cheek z Majo Keuc - Amayo in Urošem Peričem

Gasparijeve jaslice v Selščku

Božični sejem pred Kulturnim domom Cerknica

Božično-novoletni sejem v Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica

Prireditev Tu sem doma cerkniških učencev

Dedkov Mrazomobil

Društvo mrtvih pesnikov s pevsкими zbori

Rudi Bučar – gost 48. božično-novoletnega koncerta Godbe Cerknica

Praznično druženje na ploščadi kulturnega doma

Luč miru iz Betlehema

Big band Cerknica z Ano Bezjak

Avtor: mag. Boštjan Jež

Najskrbnejši lastnik gozda za leto 2022

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je tudi v letu 2022, že štiriindvajsetič, izbral najskrbnejše lastnike gozdov po posameznih območnih enotah ZGS. Priznanja so jim bila vročena na slovesnosti v Radljah ob Dravi, kjer je letos vrata odprl tudi Center sonaravnega gospodarjenja z gozdovi.

Prejemniki priznanj za skrbno delo z gozdom so izpostavljeni zaradi zgledega gospodarjenja, tesne življenjske povezanosti z gozdom, strokovne izvedbe del, spoštovanja večnamenske vloge gozdov, prizadevanja za varno delo, skrbi za ustrezno varovalno opremo in za stalno lastno usposabljanje na področju gozdarstva. Akciji promocije skrbnega gospodarjenja z gozdom se poleg Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter ZGS pridružuje tudi Zveza lastnikov gozdov Slovenije.

To laskavo priznanje je v Območni enoti ZGS Postojna letos pripadlo gozdnemu in kmetijskemu posestniku **Janezu Medenu** iz Topola pri Begunjah. Janez je bil rojen leta 1985 kot zadnji izmed treh otrok. Na domačiji predstavlja že četrto generacijo, ki se aktivno ukvarja z gozdarstvom in razrezom lesa.

Po osnovnošolskem izobraževanju je končal Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojni ter se leta 2009 tam tudi zaposlil kot učitelj praktičnega pouka. Poleg vseh obveznosti je od leta 2012 tudi vodja šolske ekipe na tekmovanjih v gozdarskih veščinah doma in v tujini. Svoje bogate praktične izkušnje prenaša na mlajše generacije ter na druge zainteresirane na tečajih, ki jih šola izvaja za številne naročnike.

Njegova urejena gozdna posest (prevladujejo jelovo-bukovi gozdovi) sodi med srednje velike (67 ha). Urejenost se kaže predvsem v zglede opravljeni negi, obnovi gozda, optimalni odprtosti gozdov z gozdnimi vlakami ter stalnih obhodih oz. pregledih gozda. Redno obnavlja tudi meje

Janez Meden iz Topola pri Begunjah (© Boštjan Jež)

svojih parcel in je v vseh pogledih vzor ostalim gozdnim posestnikom.

Na svoji posesti ima tudi zaščitno ograjo, ki jo stalno pregleduje in vzdržuje. Ograja ščiti jelke, ki jih je posadil v okviru akcije Dan vseslovenskega sajenja medovitih rastlin rast, ter tudi vznik in razvoj ostalega naravnega mladja.

Z izredno vztrajnostjo in vedoželjnostjo ter strokovnimi nasveti in pomočjo revirnega gozdarja dosledno upošteva usmeritve gozdnogojitvenih načrtov.

Vsa dela v gozdu opravlja sam. Letno poseka okrog 300 m³ lesa in to izredno strokovno, kakovostno in varno.

Na tehnološkem področju je v koraku s časom, saj obiskuje domače in tuje sejme s kmetijsko in gozdarsko opremo.

Janez je tudi aktivni tekmovalec na gozdarskih tekmah. Kot profesionallec je leta 2019 in 2022 postal državni prvak, leta 2017 pa državni podprvak. Istega leta je bil na evropskem tekmovanju v Belgiji skupno podprvak, leta 2015 pa je bil skupno tretji. Na svetovnem prvenstvu v Lillehammerju je bil leta 2018 skupno tretji in podprvak v disciplini podiranje drevesa.

Janez je, kolikor mu čas zaradi družinskih obveznosti dovoljuje, tudi velik ljubitelj izdelave okrasnih lesenih izdelkov.

Janez je izrazito human človek, saj nikoli ne odreče pomoči tistemu, ki jo potrebuje. Vse to pa izhaja iz spoštovanja – najprej do sebe, gozda, divjadi in posledično do ljudi!

Janez, hvala za trud in delo, ki ga vlagaš v gozdove! Si zgled, ki mu lahko sledimo tudi drugi.

Najskrbnejši lastniki gozdov za leto 2022 (© arhiv ZGS)

Center za obiskovalce Cerkniško jezero

Prisluhnite zgodbi o prav posebnem jezeru.

Odkrijte skrivnostni svet mističnega Cerkniškega jezera in prisluhnite zgodbam o njegovih preobrazbah, o tem, kako je to svetovno čudo nastalo in o izjemnosti pokrajine, ki so jo izrisali kraški pojavi.

Ponedeljek:
zaprto

Od 1. oktobra do 31. marca:
torek-nedelja, prazniki: 10:00 - 17:00

Od 1. aprila do 30. septembra:
torek-petek: 9:00 - 17:00
sobota, nedelja, prazniki: 9:00 - 18:00

Notranjski park

Mistična dežela Cerkniškega jezera

www.notranjski-park.si

Dobrodelnost na božično-novoletnem sejmju

Marsikomu se v hiši nabirajo stvari, ki jih sčasoma ne potrebuje več. Tako je tudi s plišastimi igračkami. Člani Turističnega društva Cerknjiško jezero smo se na božično-novoletnem sejmju v Cerknici odločili za akcijo zbiranja prostovoljnih prispevkov v zameno za plišasto igračo. Sredstva smo zbirali za **Matica** iz Dolenje vasi, ki je zaradi zdravstvenih težav primoran obiskovati različne terapije. S tem smo mu želeli pomagati v vsakdanjem življenju, ki je zelo drugačno od našega. Akcija je bila zelo uspešna; člani društva se zahvaljujemo vsem dobromislečim darovalcem in jim želimo vse dobro v novem letu. Hvaležni so tudi starši, saj bodo Maticu lažje omogočili terapije. Hvala.

✉ Jolanda Cerkvenik 📷 Joško Cerkvenik

Briljantina

V soboto, 26. novembra 2022, se je v Športni dvorani Cerknica iskriilo od najstniške radoživosti, ljubezni, plesa. Člani Mažoretnega in twirling kluba MACE Cerknica so na tradicionalni prireditvi ob zaključku leta na svoj način upodobili prizore iz slavnega muzikala Briljantina ter navdušili občinstvo s spretnostjo in plesnimi točkami.

✉ www.cerknica.si 📷 Tine Šubic

Miro Jenček se je med epidemijo zamotil z izdelovanjem jaslic. Letos jih je prvič postavil na ogled pri svoji domači hiši v Grahovem. Obiskovalce vabi, da si jih ogledajo.

📷 Ljubo Vukelič

Zbiralniki oblačil

Na Uncu, v Grahovem, na Rakeku in na Primšarjevi ulici v Cerknici je Javno podjetje Komunala Cerknica na ekoloških otokih poskrbelo za postavitev zbiralnikov za uporabna oblačila in obutev. V zbiralniki lahko odlagate oblačila, obutev, hišni tekstil, modne dodatke in plišaste igrače. Pred odlaganjem je treba stvari zapakirati v PVC-vrečke. Zbiralniki niso namenjeni odlaganju mokrih, umazanih, strganih oblačil, tekstilnih polizdelkov ter šiviljskih in krojaških odpadkov.

✉ www.cerknica.si 📷 Ljubo Vukelič

Pohod štirih far

V soboto, 3. decembra 2022, je Turistično društvo Cerknjiško jezero organiziralo pohod do cerkve sv. Miklavža na Slivnici. Pohod na Miklavžovo soboto vsako leto poveže pohodnike štirih far – Cerknica, Grahovo, Begunje in Nova vas. Na pot so odšli vsak iz svojega kraja in se srečali pri ruševinah cerkvice, kjer je ob 11. uri potekala sveta maša. Darovala sta jo grahovski župnik **Sandi Osojnik** in cerknjiški kaplan **Janez Žerovnik**. Letos so se pohoda v večjem številu udeležili tudi cerknjiški skavti. Pohod jim je polepšala tudi zasnežena pokrajina in jim nudila še dodatno zabavo.

Po maši je sledilo družabno srečanje pri lovski koči. Pohodniki so se ob pecivu in topli pijači v prijetnem pogovoru zadržali kar nekaj časa in si obljubili, da se prihodnje leto na pohodu znova srečajo.

✉ Jolanda Cerkvenik 📷 Joško Cerkvenik

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V decembru 2022 so 90. rojstni dan praznovali **Frančiška Mevc** iz Zelš, **Ivana Švigelj** iz Begunj pri Cerknici, **Franc Turšič** iz Cerknice ter **Anton Volbenk Demšar** in **Danica Gorjan** z Rakeka.

Avtor: **Gregor Mišič** Fotografija: **osebni arhiv**

Ljubezen do ptic družine Pirman Kočevar

Ob pogledu s ceste na koncu vasi Sveti Vid lahko človek celo spregleda ograjeno konstrukcijo med hišama, obisk družine Pirman Kočevar in bližji ogled velike kletke pa nas popeljeta v svet posebnih ptic, ki prebivajo v kletki.

Domen Kočevar, izvorno iz Loške doline, se je v te kraje preselil pred dvanajstimi leti. S partnerko **Sabino Pirman Kočevar** sta si ustvarila dom, pred malo manj kot devetimi leti pa se jima je rodil sin **Patrik**. Patrik že od majhnega goji izrazito zanimanje za indijansko kulturo – posluša indijansko glasbo Lea Rojas, zbira indijanske predmete, vključno s perjem posebnih vrst ptic, in bere indijanske pravljice. V prvem razredu osnovne šole, ko je bil zaradi bolezni doma, je staršema zaupal svojo željo. Na magnetno tablo v dnevnem prostoru je pritržil fotografijo orla. Njegova želja je spodbudila Domna in Sabino, da sta začela poizvedovati o takih živalih in razmišljati o možnostih sobivanja z njimi.

Ob zaključku prvega razreda je Patrik za sedmi rojstni dan dobil manjši ptici ujed – parček mehiških kraguljev. Takrat se je družina tudi odločila, da se bo Patrik z mamo šolal na domu, šolske snovi pa se uči prek igre in življenja v naravi. Nekoliko pozneje je Sabina možu za trideseti rojstni dan kupila zlatega orla, eno največjih ptic ujed na svetu; v Sloveniji naj bi bilo takih ptic le za število prstov ene roke. Preden sta k hiši prišli prvi ptici, so se o njihovih značilnostih in razvoju odnosa z njimi več kot leto in pol intenzivno učili pri sedanjem prijatelju, priznanem slovenskem vzreditelju ptic ujed, kamor spadajo npr. sokoli, kragulji, orli. Domen je z lastnimi rokami in znanjem uredil bivališče in zgradil večjo kletko, imenovano voliéra, v kateri ptice lahko živijo in preletavajo. Razdelil jo je na dva zaprta dela, v enem delu prebiva orel, v drugem pa kragulja.

Vzpostavljanje stika in razvoj odnosa s ptico ujedo trajata več let, da sama ptica razvije zaupanje in človeka tudi sprejme. Ravno zato se je proces sobivanja v družini, še posebej pa v Patrikovem življenju, začel tako zgodaj. Skupaj s staršema želi Patrik postati sokolar, kar pomeni vsakršno ukvarjanje s pticami ujedami in sožitje človeka z njimi. Tradicionalno sokolarjenje sicer predstavlja tudi lov drugih živali s pomočjo ptice, vendar to ni njihov glavni

razlog za gojenje. V Sloveniji naj bi tradicija sokolarstva segala 800–900 let v zgodovino, na Cerkljanskem pa naj bi obstajali zapisi o tej dejavnosti izpred tristo let. Do leta 2004 je bilo sokolarstvo prepovedano, od tega leta dalje pa je dovoljeno z zakonom ob izpolnjevanju zahtevnih pogojev – sokolarskega in lovskega izpita ter dovoljenj za vzrejo in posest ptice.

Sabini so od nekdaj všeč sove, ki pa ne spadajo med ujede in so svoja vrsta. Nazadnje so se odločili, da bodo skrbeli za parček velikih sibirskih uharic, ki veljajo za ene največjih sov na svetu, v Sloveniji pa je to edini par in že ima enega potomca. Vse ptice so uvožene iz tujine. Zanimivo je, da imajo omenjene ptice celotno življenjsko dobo praviloma le enega partnerja, zato sta iskanje in sprejemanje s strani samice, ki je sicer za tretjino večja in močnejša od samca, dolgotrajen proces.

Dan družine Pirman Kočevar se začne in zaključi z živalmi.

V hiši največkrat le spijo in jedo, preostali čas pa preživijo v nenehnem stiku z naravo. Zvečer, ko opravijo vse obveznosti,

se z avtomobilom pogosto odpravijo v gozd poslušati in opazovati okolico. Doma imajo skupno okoli šestdeset živali, poleg omenjenih ptic živalske družinske člane predstavljajo race, kokoši, psa ter mačke. Neposreden stik s pticami in hranjenje za zdaj opravljata starša. Odnos s ptico ujedo je drugačen kot z običajnim hišnim ljubljencem. Glavna povezava ptice ujede in človeka je hrana, tako si žival počasi in postopoma ustvari osnovno zaupanje, prehitevanje procesa in pomanjkanje znanja pa sta za človeka lahko tudi nevarna.

Družina si želi tudi obiskovalcem omogočiti ogled živali ter znanje in izkustva o njih predajati naprej. Domen v prihodnosti morda razmišlja tudi o vzreji mladičev kraguljev in sov, prav tako pa ima namen skrbeti še za samico zlatega orla in veliko evropsko uharico. Kot prvi v Sloveniji želi vzrejati zlate orle in sirske uharice, trenutno pa je v procesu pridobivanja vzrejnega dovoljenja. Nekje v ozadju tli želja tudi po beloglavem orlu.

Miklavževanje v Begunjah pri Cerknici

📷 Dunja Podlesnik

V nedeljo, 4. decembra 2022, je v kapeli Župnišča Begunje potekalo miklavževanje za otroke, ki so ga ob podpori Občine Cerknica pripravili Kulturno društvo Menišija, Prostovoljno gasilsko društvo Begunje pri Cerknici in Župnišče Begunje. Izvedba miklavževanja je bila drugačna, kot smo je vajeni. Da bi posameznemu otroku sveti Miklavž namenil celotno pozornost, so otroci s starši prihajali ob točno določeni uri. Miklavževanje, ki se je dogajalo v Pravljični deželi, je obiskalo kar 63 otrok.

Ob vstopu v Pravljično deželo (kapelico) so najprej zagledali Pravljično vas, nato pa se po pravljicnem gozdu sprehodili do Angelce in Hudimirja, Miklavževih pomočnikov, ki otroke spremljata skozi leto in se o dobrih in tudi slabih navadah pogovorita z Miklavžem. Po zanimivem pogovoru so se sprehodili naprej po pravljicnem gozdu do notranje kapelice, kjer jih je z angelčkoma čakal sveti Miklavž. Miklavž je z vsakim otrokom poklepetal in mu izročil darilo, pripravljeno prav zanj. Pred kapelico so otroke pozdravili parklji, zvesti spremljevalci svetega Miklavža. Med čakanjem na obisk pa so organizatorji otrokom in staršem postregli s čajem, kuhanim vinom in čokoladnimi bonboni. ■

Potenstaj in deni na mizo

📷 Ksenija Preželj

V predprazničnih dneh smo bili krajani Grahovega povabljeni na predstavitev kuharske knjige *Potenstaj in deni na mizo*, ki sta jo izdala pisateljica **Ifigenija Simonovič** in fotograf **Jani Batič**. Knjiga je bila izdana na podlagi sto let starih zapisov njune babice **Danijele Ule** iz Grahovega. Bila je kuharica v gostilni, ki je tudi že zelo dolgo ni več. Vnuka sta njene skrbne zapise receptov izdala v lični knjigi. Z zanimanjem smo pregledovali sestavo receptov in nostalgичno obujali spomine na stare jedi. Kdo bi pozabil našo notranjsko kavro. Marsikje še danes kuhajo na način, kot so nam ga predstavili vnuka Danijele Ule in novinar, velik poznavalec kulinarike **Toni Gomišček**.

Zanimivo je, da se je predstavitev knjige prepletla tako z življenjsko zgodbo Danijele Ule, ki je pozneje živela na Primorskem, kot tudi z zgodbami članov njene številne družine, ki še danes živijo tu in tam. Krajani Grahovega smo z veliko naklonjenostjo sprejeli pričevanja in tudi kuharsko knjigo. Vnukoma gre zahvala, da se je po stotih letih spet vrnila v rodni kraj, in mi smo je bili veseli. ■

Obeležitev mednarodnega dneva invalidov

📷 Mario Žnidaršič

V okviru mednarodnega dneva invalidov so v Cerknici 2. decembra 2022 člani Medobčinskega društva invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke na seji obeležili mednarodni dan invalidov. Praznovanje letošnjega mednarodnega dneva invalidov je potekalo pod geslom *Transformativne rešitve za vključujoč razvoj: vloga inovacij pri spodbujanju dostopnega pravičnega sveta*.

Generalna skupščina Združenih narodov je 3. december razglasila za mednarodni dan invalidov z namenom, da bi spodbudila razumevanje problematike, povezane z invalidnostjo, ter tako okrepila podporo javnosti pri zavzemanju za dostojanstvo, pravice in blaginjo invalidov. Invalidnost obsega telesne okvare, motnje senzoričnih sposobnosti, intelektualne prizadetosti, duševne motnje, pa tudi različne vrste kroničnih bolezni, ki se lahko pri posamezniku pojavijo kadar koli v življenju, lahko pa ga spremljajo že od rojstva.

Ob začetku novega leta svojim članom in bralcem glasila *Slivniški pogledi* Medobčinsko društvo invalidov Cerknica-Loška dolina-Bloke vošči z naslednjimi besedami: »Vsaka beseda, vsak pogled, vsako dejanje in vsak nasmeh lahko prinese srečo drugim ljudem. Vsak trenutek je lahko nov začetek. Velika upanja ustvarjajo velike ljudi, zato radostno pojdemo naproti novemu letu 2023, da bi se vam in vašim najdražjim uresničila mnoga pričakovanja.« ■

Miklavžev sejem

📷 Barbara Šivec

Prvo soboto v decembru smo na Rakeku zakorakali v veseli december. Ves trud je poplačan, ko vidiš nasmejane obraze prijateljev, sosedov in znancev, ki so se kljub mrazu prišli družiti. Najbolj pa ogrejejo srce otroci, ki so potrpežljivo čakali, da jih obiše sveti Miklavž. S seboj ni pozabil prinesiti daril za pridne rakovške otroke. Turistično društvo Rakek se zahvaljuje odboru Krajevne skupnosti Rakek, 3dFeniks, grafičnemu studiu, in podjetju Lentus, ki so pomagali Miklavžu zavijati darila. Hvala vsem, ki ste na stojnicah ponujali domače in rokodelske izdelke, ter rakovškimi gasilcem. Zahvala gre tudi vsem nastopajočim – Plesna skupina Mavrica, Plesna skupina Frajle ter otroški cerkveni pevski zbor pod vodstvom **Ivane Barčič Mišič**. ■

Jeleni ponovno med nami

📷 Anja Purkart 📷 Katja Opeka

Po treh letih so v DEOS, Center starejših Cerknica ponovno prišli fantje iz Ansambla Jelen in nam polepšali praznične dni. Stanovalci so se silvestrovega plesa veselili in se skrbno pripravljali na svečan večer – lepa oblačila, urejena pričeska in navdušenje. Znova so se lahko ob razigranih melodijah zavrteli s stanovalci in zaposlenimi, stanovalcem pa so še dodaten nasmešek na obraz pričarali bogati dobrotki na srečelovu in zabavne igre, na katerih so sodelovali tako zaposleni kot stanovalci. V zraku je bilo čutiti dobro energijo, polno veselja in smeha. Stanovalci so poskočnih nog plesali ves čas. Prekrasno okrašena jedilnica, mize in novoletna jelka pa so še dodatno poskrbeli za pravi občutek svečanega večera. ■

Adventni venček

📷 Jolanda Cerkvenik 📷 Joško Cerkvenik

Adventni venček je simbol adventa, časa, ko pričakujemo božič. Simbolizira krog življenja in menjanje letnih časov. Zimzelene rastline, iz katerih je venček spleten, so tiste, ki jim sneg in mraz ne moreta do živlega. So znamenje upanja in novega življenja. V želji, da bi bila Cerknica v prednovoletnem času čim lepša, smo v Turističnem društvu Cerkniško jezero postavili adventni venček. Lipa na Taboru s kamnitim obodom se nam je zdela kot nalašč za uresničitev te zamisli. Ob pomoči Krajevne skupnosti Cerknica so svečke izdelali v podjetju Maxel, za osvetlitev je poskrbela Občina Cerknica, skviti pa so okrasili kamniti obod. 26. novembra 2022 je župnik **Milan Kavčnik** blagoslovil adventni venček in ob petju mladinskega zbora župnije je zagorela prva svečka. ■

Jaslice na Dolenjem Jezeru

📷 Vida Truden 📷 Erika Mulec

V preprostem ambientu ob cerkvi sv. Petra na Dolenjem Jezeru boste lahko v času od božiča do svečnice spremljali svetopisemsko zgodbo ob jaslicah v naravni velikosti. Prva postavitve sega v leto 2020 in je nastala z željo, da kljub ukrepom ob zajezitvi koronavirusa poveže ljudi s pristnim božičnim sporočilom. Idejna zasnova postavitve je preplet sodelovanja domačinov, ki z vso vnemo skrbijo, da postane božična zgodba nepozabna in se vsako leto še nadgrajuje. Za izdelavo in izvirnost so še posebej zaslužni vaščani **Vida Truden**, **Tomaž Cvetko** z družino in **Ciril Kebe**. Vzemite si kanček časa in se podajte v vasico ob Cerkniškem jezeru, kjer se boste predali očarljivim podobam prazničnega vzdušja. Jaslice si je najlepše ogledati, ko pade mrak. Vabljeni na Dolenje Jezero. ■

Pohod na Križno goro po starih poteh

📷 Gašper Modic

Društvo ljubiteljev Križne jame je sredi decembra izpeljalo še zadnji pohod v letu 2022. Ideja za Pohod na Križno goro po starih poteh se nam je utrnila zaradi slabe prepoznavnosti tega dela Cerkniskega. Pohod je bil namenjen spoznavanju starih poti na Križno goro in njenih zanimivosti. Začetek pohoda je bil pri Kmetiji z nastanitvijo Tekavča ograda, od koder smo se odpravili v smeri Bločic. Pot nas je najprej peljala do bunkerja Rupnikove linije ter nato naprej do Bločiškega polja in Mrzle jame pri Bločicah. Pohod smo nadaljevali mimo hriba Mačkovec (697 m). Ob kolovozni poti smo si pogledali vhode jam Turšičeva skednenca in Partizanski magacin ter prisluhnili zanimivim zgodbam o izvoru njihovih imen. Predviden vzpon po označeni planinski poti do vrha Križne gore smo zaradi slabe poti prilagodili in se nanjo povzpeli po poti iz smeri

Križne jame. Na vrhu Križne gore sta nas pričakala mrzel veter in obilica snega. V zavetrju cerkve smo se pogreli s čajem in okrepcali z okusnim pecivom. Sledila sta spust do Svete Ane pri Ložu in nadaljevanje pohoda mimo pokopnih gomil. Ogleдали smo si tudi zatrepni izvir in udornice Šteberškega Obrha. Po vrnitvi smo se pogreli za krušno pečjo v Tekavči ogradi, kjer so nam postregli čaj in pecivo. Eden od udeležencev nam je zaigral na tamburico in zapel nekaj lepih ljudskih pesmi. ■

Pohod na Ječmenov hrib in okrog Gaberja

📷 Štefka Šebalj Mikše

Krajši dan prazničnega ponedeljka, prepreden z meglo, smo planinci Planinskega društva Cerknica namenili spoznavanju Vipavske doline. Skozi Gornjo Branico smo se zapeljali proti Gaberju, do kapelice pred Spodnjim Koncem. Med vinogradi smo se napotili na Ječmenov hrib. Vzpon smo zabeležili v vpisno knjigo na vrhu, na katerem stoji kamniti križ. Sestopili smo nazaj v dolino, prečili potok Gabršček in krenili na pobočje Hriba sv. Petra. Postali smo na vrhu in pozvonili z zvonom želja, ki stoji na mestu nekdanje cerkvice in prazgodovinskega gradišča. Megla je postala gostejša, rahlo je začelo rositi, ko smo dosegli zaselek Lenivec. Vrhov Planina, Trešnik in Ostri vrh v megli nismo več razločili, zato smo se med vinogradi podali nazaj v dolino. Na vaškem »placu« v Gaberjah smo si ogledali spomenik padlim borcem in stavbo nekdanje šole, pa tudi portale in portone ob poti. Na enem od njih smo s skupnimi močmi prebrali zelo zbledel napis »Živela IV. armada osvoboditeljica Primorske s Trstom«. Med klepetom z domačini smo izvedeli, kako brez shranjevanja v kleti dosežejo obstojnost jabolk. S pohodom smo zaključili in si v bližnji vasi Dolanci ogledali še skoraj pet metrov visok figuralni spomenik častniku Andreju baronu Čehovinu. ■

Prostovoljstvo in botrstvo v Gambiji

📷 Nevena Savić

Med tistimi, ki dobra dela širijo tudi izven meja domovine, sta **Tina Mele** in **Martina Švelc**, ki sta 15. decembra 2022 v rakovski knjižnici predstavili Gambijo, kjer sta bili v januarju 2021. Tam sta delali kot prostovoljki v vrtcu in pomagali vzgojiteljicam. Že nekaj let sodelujeta z organizacijo Za otroke sveta, prek katere sta vključeni v projekt botrstva in mesečno finančno podpirata vsaka enega otroka. Njun prispevek pokriva stroške šolanja in olajša ostale družinske izdatke. V dvomilijonski Gambiji, ki je najmanjša afriška država, nekdanja angleška kolonija, je revščina zelo razširjena predvsem na podeželju, kjer več kot 60 odstotkov prebivalstva biva v slabih življenjskih pogojih. Večina revnih podeželskih družin živi v majhnih hiškah, brez elektrike in tekoče vode. Šolanje je plačljivo, posledično je tudi pismenost nizka. Zato so prostovoljci ter zunanja finančna podpora zelo dobrodošli in cenjeni. Tina in Martina sta obiskovalcem ponudili tudi nekaj izdelkov spretnih gambijskih rokodelcev: torbice, denarnice, kipce in obeske. Prostovoljni prispevki so bili dobrodošli, saj se bo Tina konec januarja že četrto odpravila na obisk k malim varovancem. ■

Avtor: Kevin Mohar

Strah ali anksioznost?

Anksiozne motnje sodijo med najpogostejše duševne motnje, s katerimi se po svetu spopada okoli 300 milijonov ljudi. O anksioznih motnjah govorimo, ko nas obvladuje nerazumna tesnoba, ki ni odsev resnične nevarnosti ali pa je glede na okoliščine pretirana. Tesnoba se od strahu razlikuje po tem, da gre pri tesnobi za splošno vznemirjenost in zaskrbljenost, brez konkretnega oziroma očitnega vzroka. Strah pa je odgovor na trenutno oziroma neposredno nevarnost.

Odziv na stanja

Vsak posameznik se je v življenju že kdaj srečal z anksioznostjo. Ljudje opisujejo anksioznost kot tesnobo, živčnost, zaskrbljenost. Anksioznost je lahko kratkoročno koristna, saj nam na telesni, čustveni in miselni ravni pomaga, da se bolje spopademo s trenutnim stresnim položajem ali pripravimo na prihajajočega. O anksiozni motnji pa govorimo, če anksioznost traja dolgo ali večino časa, ko je preveč intenzivna in ko se pojavi v stanjih, ki takšnega odziva ne zahtevajo. Anksioznost tako ne pomaga več pri obvladovanju stanja, ampak bistveno znižuje kakovost življenja. Poznamo več vrst anksioznih motenj. Panična motnja je zelo intenziven napad tesnobe, ki se pojavi nenadoma. Generalizirana anksiozna motnja je stalna pretirana skrb glede običajnih vsakodnevnih skrbi zaradi svojega zdravja, službe, bližnjih, finančnega stanja itd. Socialna anksioznost je strah pred ocenjevanjem in zavrnitvijo s strani drugih. Najizrazitejša je, ko smo v središču pozornosti, pred skupino neznanih ljudi. Poznamo tudi specifične fobije, ki se kažejo v neutemeljenem strahu pred točno določenim predmetom ali stanjem. Agorafobija je strah pred stanji, iz katerih se je težko umakniti, in lahko obsega strah pred odprtimi prostori, ki so mu tudi pridruženi strah pred zapuščanjem doma, vstopanjem v javne prostore, strah pred množico, strah pred potovanjem z javnimi prevozi itn. Poznamo tudi posttravmatsko stresno motnjo. Pretiran strah se razvije po določeni travmatski izkušnji, ko oseba te dogodke podoživlja, se izogiba določenim krajem in položajem.

Na vrhu pogostnosti

Anksiozne motnje se v Evropski uniji pojavljajo pri približno štirinajstih odstotkih populacije, kar jih uvršča med najpogostejše duševne in vedenjske motnje. Pogosteje se pojavljajo pri ženskah, v približnem razmerju dva proti ena. Vzroki za nastanek anksioznih motenj predstavljajo kompleksen pojav, povezan z genetskimi, okoljskimi in osebnostnimi dejavniki. Simptomi anksioznih motenj se kažejo na različne načine. Pogosto se znaki med seboj prepletajo in vzajemno spodbujajo. Na telesnem področju tako posameznik lahko opazi pospešeno bitje srca, potenje, slabost, hitro plitvo dihanje, tresenje. Na vedenjskem področju se pojavljajo nespečnost ter izogibanje določenim krajem ali stanjem, ki vzbujajo strah in nelagodje. Na miselnem področju imajo anksiozni posamezniki težave s koncentracijo, mišljenjem, pogoste so negativne samodejne misli: »tega ne morem obvladati«, »osramotil se bom«, »zmešalo se mi bo«. Na čustvenem področju pa je take posameznike strah, so napeti, razdražljivi, jokavi, razpoloženje jim ves čas niha. Anksiozne motnje so v 90 odstotkih primerov ozdravljive, vendar na žalost velika večina ljudi, ki trpijo zaradi njih, ne poišče pomoči, kar pa lahko bistveno poslabša razvoj in potek. Tudi v letu 2023 vas vljudno vabimo, da obiščete in spoznate naše preventivne delavnice, med drugim izvajamo tudi delavnico spoprijemanja s tesnobo.

Vir: Anksiozne motnje: kako jih prepoznati in premagati? NIJZ, 2016.

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

vam ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPOPRIJEMANJE

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

• Življenjski slog

- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Individualno svetovanje (Opustitev kajenja)

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150
e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

Avtorica: **Marija Hribar**

Podobice, ki jih hranijo Notranjci, 1. del

Predstavljene podobice iz zbirke občanov Cerknice: Slavke Ivačič, družine Otoničar, Fani Turšič in Ljerke Zagorjan so iz 19. stoletja, razen genazzanske Marije, ki je starejša. Najstarejše podobice hrani Slavka Ivačič z Rakeka. Podobice, razdeljene na pet velikih skupin (svetopisemske, svetniške, romarske, spominske in cerkvena združenja), bodo digitalizirane in objavljene na spletnem portalu www.enotranjska.si/dediščina.

Po pripovedovanju Ljerke Zagorjan in Slavke Ivačič so bile podobice shranjene v starih molitvenikih. Notranjci so, sodeč po ohranjenih podobicah, romali vsepovsod. Marsikatera spominska podobica prinaša tudi biografske podatke (posvetitve novomašnikov, biografski podatki obhajank itd.).

Čudežni prenos podobe Matere božje dobrega sveta

Podobica Čudežni prenos Matere božje dobrega sveta (slika 1) je delo bakrorezca iz Augsburga Martina Willa (1727–1806) in sodi še v 18. stoletje. Podobica prikazuje čudežno preselitev milostne podobe pred Turki iz Skadra v Genazzano pri Rimu. Morda je podobica prišla v zbirko Slavke Ivačič z gradu Haasberg, saj je Marija Selan, njena

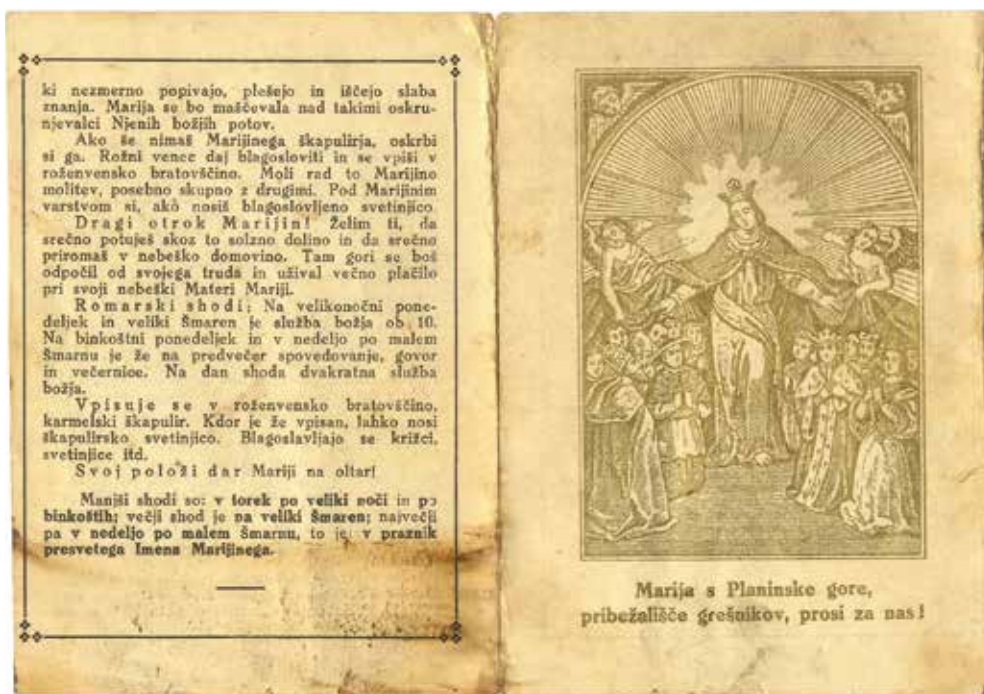
morje z dvema čolnoma, na desni so štirje popotniki, ki hodijo po vodi. V besedilu spodaj je še zapisano, da Marijo častijo v avguštinski cerkvi v Genazzanu, ki je poleg Rima. Notranjcem najbližja slika Marije dobrega sveta je v nekdanji avguštinski, danes frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani.

Marija s Planinske gore

Marija s Planinske gore, pribežališče grešnikov, je tudi danes priljubljena božja pot. Današnja cerkev naj bi bila po ljudskem pripovedovanju že sedma na istem mestu. Postavili naj bi jo, kakor zapiše Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske (1689), »približno pred 32 leti«, v času cerkniškega župnika Jurija Zimermanna, ki je v cerkniški župnijski kroniki tako opisan:

Sl. 1: Romarska podobica, zbirka Slavke Ivačič, mere 8 x 13,8 cm (© Katarina Skuk)

Sl. 2: Romarska podobica, zloženko na štirih straneh, mere celote 12,5 x 17,9 cm, zbirka Fani Turšič iz Begunj (© Katarina Skuk)

prababica, rojena 1836, službovala pri Windischgraetzih. Podobica je dvodelna, na dveh tretjinah je nezemeljski del, spodaj zemeljski. Na vrhu podobice so besede: »Was Er euch sagen wird das thut.« (Joann 2.) To je Marijin nasvet služabnikom v Kani Galilejski: »Karkoli vam reče (Jezus), storite.« Sledi podoba genazzanske Marije dobrega sveta, na levi strani je dan, oblačni steber in sonce, na desni noč z luno in zvezdami, v ospredju ognjeni steber. Pod tem je na levi strani mesto z obzidjem, na sredini

»Od leta 1639 do 1643 je kaplanoval v Cerknici, od leta 1643 do svoje smrti 1663 pa je bil župnik v Cerknici. V župni cerkvi je popravil zvonik, ob času kuge l. 1644 je zgradil cerkev sv. Roka v Cerknici in ustanovil je okrog l. 1650. tudi cerkev M(ater) B(ožje) na gori Šingerle (Planinska gora).«

Podobica (slika 2) prinaša legendo o Planinski gori, napotek romarjem ter informacije o romarskih shodih: na velikonočni ponedeljek, veliki šmaren, na binkoštni ponedeljek, v nedeljo po malem šmarnu, naštetih so tudi manjši shodi.

Alfonzij Levičnik, novomašnik

Barvna podobica (slika 3) je spomin na posvetitev novomašnika Alfonzija Levičnika (1869–1966). Osrednja upodobitev z Materjo božjo v ovalu je nalepljena na papir, obrobljen s čipko. Na hrbtni strani je podpis Alfonza Levičnika in letnica posvetitve. Posvečen je bil 23. julija 1892.

Sl. 3: Spominska podobica, večbarvna litografija, mere 7 x 10 cm, zbirka družine Otoničar (© Katarina Skuk)

Levičnik se je rodil v Planini pri Rakeku kot uradniški sin. Njegova prva služba je bila v Cerknici, kjer je bil od leta 1892 do 1893, ko je šel v Ljubljano za škofijskega tajnika, nato je bil pomožni učitelj in suplent na gimnaziji Kranj, katehet na realki v Idriji, profesor verouka na I. državni gimnaziji v Ljubljani, leta 1905 je v Gradcu promoviral za doktorja teologije. Napisal je več nabožnih del.

Spominske podobice za prvo sveto obhajilo

Podobica Spomin na prvo sveto obhajilo (slika 4), ki ga je v cerkvi sv. Marije brezmadežnega spočetja v Grahovem 21. junija 1889 v dvanajstem letu starosti opravil Franc Hribar (1877–1960) iz Žerovnice. Na prvi strani je poleg glavnega motiva Jezusa z obhajancem navedeno tudi založniško-tiskarsko podjetje bratov Carla in Nikolausa Benziger iz švicarskega romarskega kraja Einsiedeln. Na zadnji strani je objavljena molitvica Po sv. obhajilu, razdeljena je na Zahvalo, Darovanje in Prošnjo s sklepno mislijo. Pod molitvico se je na desno podpisal tedanji grahovski župnik Janez Šafer (1838–1903), ki je župnijo vodil od leta 1882 (ali 1883) do septembra 1893, bil je tudi šolski nadzornik v Grahovem. Bil je vsesplošno nadarjen,

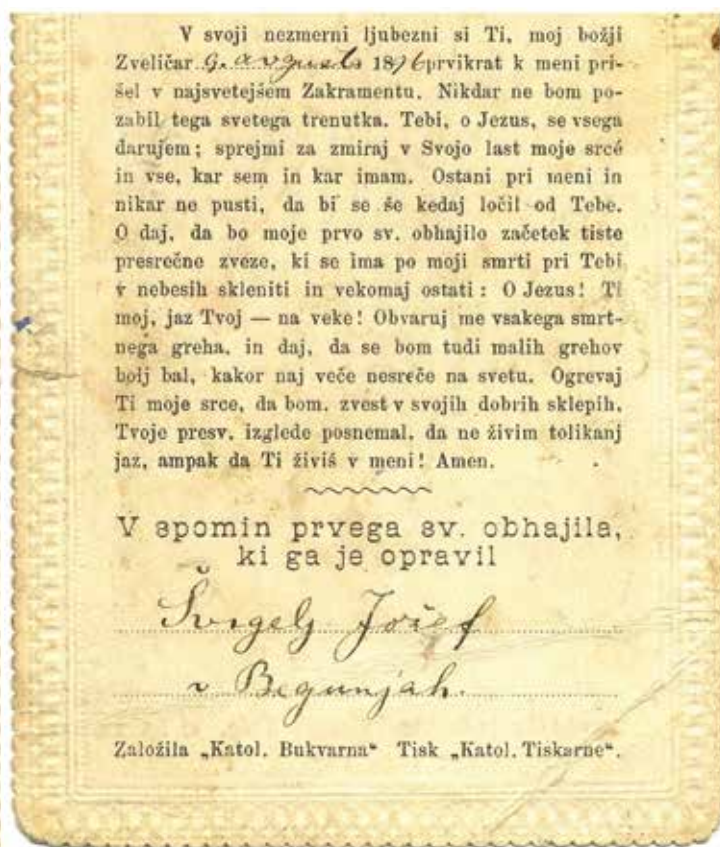
Sl. 4: Spominska podobica, večbarvna litografija, prva stran in del druge, mere 8,3 x 14,7 cm, hrani Marija Hribar. (© Katarina Skuk)

Sl. 5: Spominska podobica, del prve strani in del druge, mere 7,5 x 11,3 cm, zbirka Ljerke Zagorjan (© Katarina Skuk)

poleg opravljanja duhovniške službe se je uveljavil tudi kot botanik, numizmatik, poliglot. Dopisoval si je z znanimi botaniki tedanjega časa, tudi z Wilhelmom Vossom, botanikom in mikologom z Dunaja, profesorjem na realki v Ljubljani. Šaferjeva herbarij in numizmatična zbirka sta bila predana škofijski gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano. Podobico V spomin prvega sv. obhajila (slika 5), ki ga je opravila Antonija Prudič iz Cerknice št. 42 (Jagenška) v cerkvi Matere Božje 30. julija 1893, je izpolnil in podpisal tedanji kaplan Alfonz Levičnik, ki je iz Cerknice odšel 10. oktobra 1893. Antonija Prudič se je rodila leta 1882, poročila se je leta 1913 z Alojzijem Pogorelcem (Mihovc) iz Planine, umrla je v enaintridesetem letu starosti.

Na prvi strani podobice je Jezus s kelihom in hostijo, na hrbtni strani pa molitev, ime in naslov obhajanke ter duhovnikov rokopis. Podobico je založila »Katol. Bukvarna« in tiskala »Katol. Tiskarna«.

Sl. 6: Spominska podobica, večbarvna litografija, del prvega in del hrbtnega dela, mere 7,6 x 11,5 cm, zbirka Fani Turšič (© Katarina Skuk)

Spominska podobica V spomin prvega sv. obhajila (slika 6), ki ga je opravil Jožef Švigelj iz Begunj 9. avgusta 1896, je večbarvna litografija, nalepljena na papir z nazobčkanim robom in z osrednjim motivom Jezusa, ki obhaja mladeniča. V ozadju so Jezusovi učenci, nad njimi pa trije angeli. Hrbtna stran prinaša molitev, ime in kraj obhajanja. Tudi to podobico je založila »Katol. Bukvarna« in tiskala »Katol. Tiskarna«.

Podobica kot voščilnica

Podobica Ich gratulire (slika 7) s čipkasto obrobo prinaša šopek rož z mačehami, spominčicami in zelenjem; pod osrednjim cvetom, ki se odpre kot zavihhek, se skriva voščilo v nemščini. Na hrbtni strani pa je z roko v slovenščini zapisano zanimivo voščilo, najbrž za god ali rojstni dan: »Jaz ti voščim / Da b' tak dolg' živila / Da bi bla železnica / Do nebes dodelana / De bi te železne kolesa / pripeljale v nebesa / Andrejček«.

Sl. 7: Podobica voščilo, mere 6,8 x 10 cm, zbirka Ljerke Zagorjan (© Katarina Skuk)

Viri in literatura:

1. Arhiv župnije Cerknica
2. Ljerka Zagorjan, ustno, december 2022
3. Makarovič, G.: Slovenska ljudska umetnost, 1981
4. Resman, B.: Accipe consilium a me. V: Acta historiae artis Slovenica, 22/1, 2017, str. 45–109
5. Slavka Ivačič, ustno, december 2022
6. www.slovenska-biografija.si

Vir: Monografija Maksim Gaspari – Iz naroda za narod

Imel sem najlepši poklic na svetu

Ob 140. obletnici rojstva slikarja Maksima Gasparija, ki jo bomo obeležili v četrtek, 26. januarja 2023, bo v Kulturnem domu Cerknica predstavitev monografije Maksim Gaspari – Iz naroda za narod. Avtor monografije je Robert Kužnik. Iz knjige objavljamo skrajšan pogovor med slikarjem Maksimom Gasparijem in novinarjem Janezom Kajzerjem, ki je nastal v slikarjevem 95. letu.

Kdaj ste vi začutili, da imate slikarsko domišljijo?

»Ne vem, morda sem nagnjenje do slikarstva že podedoval. Moja mati, ki mi je prezgodaj umrla, je bila dobra risarka. Risati sem začel, kolikor daleč nazaj mi seže spomin. Najprej sem risal v pesek, nato s kredo in ogljem po vratih domače hiše. Mati me ni pohvalila za to, grajala pa me tudi ni. V ljudski šoli mi je bil najljubši predmet risanje. Prva zaresna slika, ki sem jo naredil, se je imenovala Jernejeve muhe. Naredil sem jo doma, v Begunjah pri Cerknici. Učitelj Janko Leban nam je v šoli razlagal o Turkih. Da bi se jih ljudje ubranili, so na tabor pri Sv. Jerneju zvezli vse uljnake. Ko se je turška vojska približala, so nadnje spustili čebele. To je bila moja prva slika. Panjske končnice so me s svojo slikovitostjo privlačile že takrat. Še kot mlad dečko sem dobil veselje do pisane folklorne. Pri nas na Notranjskem je bilo takrat še veliko domačih običajev, starih znamenj in sploh starin.«

Je bila prva slika usodna?

»Ne! Sem moral naslikati še drugo sliko, da se mi je odprlo. Nekega dne je stopil v trgovino kamniški živinozdravnik Josip Niko Sadnikar, znan zbiralec starin in umetnin. Slišal sem, kako je moj gospodar v pogovoru z njim izrekel moje ime. Sadnikar mi je nato velel, naj mu pokažem vse, kar sem dotlej narisal: pravljичne motive v akvarelu in gvašu, razglednice mesta ... Ni treba posebej pripovedovati, kako plašen sem bil in kako sem v zadregi zardeval. Kmalu me je povabil na ogled svoje zbirke. Skupaj sva prekolesarila lep kos slovenske dežele vse tja do Celja in Maribora. Zanimalo naju je vse staro, zlasti ornamentika. Takrat se je še marsikaj dobilo po slovenskih vaseh. Sadnikar me je prvi vpeljal v narodopisje, prvi me je poučil o slikarskih tehnikah, odkrival pa mi je tudi lepote in posebnosti kmečkih domov, ljudskih noš in starinskih predmetov, čeder, vezenin. Začel sem skicirati. Takrat še nisem vedel, da bodo iz skromnih skic pozneje nastale slike. Po njem sem povzel načelo: Zakaj bi iskali daleč v svetu, zakaj ne bi raje izkoristili predvsem tega, kar nam je blizu in kar je za našo umetnost največje bogastvo, domačo folkloro? Sadnikar mi je dosti pozneje napisal v pismu: »Jaz sem bil prepričan o tvojem izrednem talentu koj, ko sem zagledal tvojega »slanika«. Tvoj prvi akvarel v Murnikovih izložbi. In ko se mi jel vsako nedeljo prinašati tvoje risbe in pesmice – sem se veselil, kot bi izkopaval zaklad iz naše grude, zaklad, kakršnega še nimamo v naši zemlji.« Vidite, moja prva uspešna slika je bil »slanik«, zato je imelo moje življenje večkrat slan priokus. Vseeno me »slanik« spominja na najvedrejša leta moje mladosti.«

Kako ocenjujete svoje delo?

»Preveč sem vsega naslikal, največ med svojim štiridesetim in sedemdesetim letom. Delal sem vse, poleg olj tudi risbe, gvaše, tempere, ilustracije, vinjete, diplome, plakete, satirične risbe, karikature, na tridesetih slikah sem upodobil Prešerna. Seveda sem naredil tudi kaj manj kvalitetnega. Če bi mi bilo dano, bi sedaj s kritičnimi očmi uničil petino vsega, kar sem naredil, več ne. V sebi vidim predvsem narodopisca, slikarja, ki se je posvetil najbolj slikovitim stvarim, ki jih je moč najti med ljudstvom.«

Avtoportret, olje, platno, 1905. Sadnikarjev muzej v Kamniku. Gaspari je želel, da bi ta slika krasila naslovnico na knjigi o njem. Željo mu je izpolnil Robert Kužnik ob nedavno izdani monografiji. (© Robert Kužnik)

Ali še kaj ustvarjate?

»Še ni tako dolgo, kar sem še vzel v roke svinčnik in tudi čopič. Toda zdaj sem opešal. Tudi vid je slabši. Pred leti sem bil še zdrav kot dren, zdaj pa ... Toda še vedno mi prihajajo na misel slikarski motivi, ki bi jih rad naredil, če bi bil zdrav. Toda saj sem naslikal vse, kar sem nameraval.«

Vam je bilo kdaj žal, da ste bili to, kar ste bili?

»Nikoli mi ni bilo žal, da sem bil ljubljenec širokih ljudskih množic. Nikoli mi ni bilo žal, da sem se odločil za slikarja. Biti slovenski slikar je zame najlepši poklic na svetu.«

Vir: Janez Kajzer, Imel sem najlepši poklic na svetu, Teleks, 4. 11. 1977.

Avtorica: **Vesna Telič Kovač** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Rudijeva božično-novoletna štorja, zgodba z Godbo Cerknica

Ob vseh nakopičenih neskladjih tega sveta smo lahko srečni, da živimo v miru. Samostojnosti in enotnosti je žal vedno manj. Vendar je tu glasba, ki povezuje, združuje. Na božič, praznik miru, oziroma na predvečer državnega praznika, dneva samostojnosti in enotnosti, je cerkniška godba izvedla že 48. božično-novoletni koncert, ki so ga tokrat poimenovali **Pesmi z vzhoda**.

In prav z vzhoda že več kot deset mesecev prihajajo žalostne novice in še bolj žalostni ljudje. Nam je dano, da sanjamo z odprtimi očmi in gledamo na lepe stvari – tako, kot bi zapel glasbeni gost večera, Izolan **Rudi Bučar**. Njim ni.

Tradicionalni godbeni koncert je z voščilom občankam in občanom odprl župan občine Cerknica **Marko Ruper**, ki Godbo Cerknica zvesto podpira že vsa leta. Tako kot podjetje ebm-papst Slovenija in njegov donedavni direktor **Jošt Rupnik**, ki mu je predsednik društva **Jernej Modic** v zahvalo podelil častni znak Godbe Cerknica.

Cerkniški godbi je dirigiral **Mitja Dragolič**, ki se je v preteklem letu zaposlil tudi kot dirigent Orkestra Slovenske vojske, s katerim polni koncertne dvorane. Seveda pa je domače občinstvo tisto, ki Mitja in njegov pihalni orkester najbolj ceni in se veseli glasbenih dogodkov.

V prvi skladbi prazničnega večera smo prepoznali takte znane melodije, ki jo na ameriških univerzah izvajajo ob podelitvi diplom. Koračnica je – nekoliko ironično – delo skladateljskega samouka, ki je svoje šolanje zaključil že sredi najstniških let in ni nikoli prestopil univerzitetnega praga. Angleški skladatelj glasbene romantike sir Edward Elgar je naslov za cikl petih koračnic našel kje drugje kot pri Shakespearu, v Othellovih besedah. Največkrat izvajano, prvo izmed petih koračnic Blišč in slava, je Elgar skomponiral leta 1901, naslednje leto so jo odigrali ob kronanju britanskega kralja Edvarda VII., ki je skladatelja leta 1904 povzdignil v viteza. Koncert za trobento iz leta 1950, najbolj znano delo armenskega skladatelja in pianista Alexandra Grigorija Arutiuniana, je izvedel solist, eden najboljših mladih trobentačev **Luka Kraševac**, ki v letošnjem šolskem letu zaključuje ljubljanski Konservatorij za glasbo in balet. O enostavnem koncertu je Luka povedal, da mu je všeč razmerje med tehnično zahtevnostjo in spevnostjo skladbe, v kateri zaznavamo vplive armenske glasbe, kar se kaže v poudarjeni ritmiki in zanimivih melodičnih motivih. Tudi v tretji skladbi smo ostali med Črnim morjem in

Kaspijskim jezerom – v deželi, ki je očarala enega najpogosteje izvajanih ameriških skladateljev Alfreda Reeda. Godba je odigrala prvi stavek od štirih iz suite iz 70. let preteklega stoletja. Armenske plese sestavljajo ljudske pesmi, ki jih je na prelomu 19. in 20. stoletja zbiral armenski etnomuzikolog Komitas Vardapet. Zdaj se nam najbrž že svita, zakaj je bil koncert naslovljen **Pesmi z vzhoda**, saj smo tudi v dodatku slišali še enega skladatelja, ki je svojo armensko narodnost izražal z vključevanjem potez ljudskega izročila v svoje kompozicije. Privškov Potpourri, Ples s sabljami Arama Hačaturjana in obvezen Radetzky marš ter seveda istrska Dajte, dajte so polno dvorano poslušalcev pospremili v čudovit zaključek božičnega večera.

Seveda je za že dolgo ne tako polno dvorano poskrbel tudi izvrsten glasbenik, ki ne skriva, da se v Cerknico iskreno rad vrača, da mu nista tuja ne coprniška Slivnica in ne jezerski mir. V preteklem letu je Rudi Bučar cerkniško občinstvo razveselil že marca in tudi tokrat smo ob njegovih skladbah prepevali vsi. Tisti ljudje, Greva naprej, Šaltinka ter že prej omenjena Dajte, dajte s cerkniško godbo, in Sen znala jes, ki jo je Rudi zapel sam, so 48. koncertu dodale vonj Istre in sonca. Koncert je povezovalka večera **Vesna Telič Kovač** sklenila z željo, da ostanemo zvesti – zvesti predvsem sebi, svojim občutkom in načelom. Da ostanemo – »tisti ljudje, ki smo s soncem obsijani in gledamo naprej ...«

Gasparijeve narodne jaslice

✉ Andreja Hiti Kužnik @ Ljubo Vukelič

Kdo ne pozna Gasparijevih narodnih jaslic v naravni velikosti, ki med božično-novoletnimi prazniki že četrto leto zapored stojijo nad cerkvijo Povišanja sv. Križa v Selščku? Gasparijeve jaslice so bile prvič natisnjene na papir leta 1919, natanko po sto letih pa so bile v naravni velikosti prvič postavljene v Selščku, za kar ima ob podpori Občine Cerknica, Turističnega društva Menišija in vaščanov Selščka zasluge **Robert Kužnik**. Tokrat smo po dveh letih premora zaradi ukrepov proti širjenju koronavirusa lahko ponovno pripravili prireditev ob postavitvi jaslic, ki je bila v soboto, 17. decembra 2022. Ob sofinanciranju Občine Cerknica jo je pripravilo Kulturno društvo Menišija, ki je uprizorilo pogovor med slikarjem Maksimom Gasparijem in njegovo vnukinjo Dunjo, obiskovalci pa so izvedeli tudi marsikaj zanimivega o nastanku jaslic ter o življenju in delu našega velikega rojaka. Po prireditvi smo se nastopajoči in obiskovalci, med katerimi je bil tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar**, pogreli ob ognjišču, se posladkali z lokalnimi dobrotami Notranjske hiše ter se v prijateljskem pogovoru družili kar dolgo v predpraznični večer. Grelo nas je tudi čarobno vzdušje jaslic, praznično razsvetljenih. Imeli smo lep večer. ■

Mobil na veter

✉ www.cerknica.si @ Ljubo Vukelič

Mobil na veter, avtorice akademske kiparke **Milene Braniselj**, je od leta 1986 stal pred podjetjem TTN v industrijski coni v Podskrajniku. Podjetje se širi, zato za skulpturo niso imeli več prostora, se je pa lastnik podjetja **Viktor Pakiž** odločil, da jo pokloni lokalni skupnosti. Občina Cerknica je dar podjetja TTN sicer z veseljem sprejela, vendar je bilo treba za impozantno skulpturo poiskati ustrezen prostor. Po posvetovanju Sveta za kulturo Občine Cerknica z avtorico, arhitektom **Marijanom Lobodo** in akademskim slikarjem **Tomažem Perkom** in v dogovoru z DEOS, Centrom starejših Cerknica, ki je lastnik zemljišča, je mobil dobil mesto v urbanem parku. Na slovesnosti 20. decembra 2022 je župan **Marko Rupar** izrazil zadovoljstvo, da je strokovna skupina našla prostor, ki je povezan z napredkom in gibanjem, kar mobil tudi predstavlja. Več o sami skulpturi je povedala umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka **Polona Škodič**. Avtorica Milena Braniselj se je zahvalila Viktorju Pakižu in županu, ki sta poskrbela, da lahko mobil bogati prostor, ponuja inspiracijo ter razmislek današnjim in prihodnjim rodovom. Uprava DEOS in direktorica Centra starejših Cerknica **Biserka Levačič Nelec** sta prepoznala njegovo dodano vrednost in dovolila postavitve. Kulturni program je bil še posebej čustveno obarvan, saj je za izvedbo zimzelenih slovenskih popevk poskrbela vnukinja Viktorja Pakiža – **Vilina Rajk**. ■

Prva samostojna razstava

✉ Klavdia Doles @ Tomaž Čuček

Odprtje prve samostojne razstave članice Kulturnega društva Rak Rakek in vsestranske umetnice **Violete Doles** je 8. decembra 2022 popestrilo večer v knjižnici na Rakeku. Zbrane ljubitelje umetnosti so nagovorile **Nevena Savič**, **Maja Malc** in **Mojca Weber**, odprtju razstave pa so glasbeno noto dodali vokalisti **Nina** in **Manja Starc** ter kitarist **Simon Baraga**.

Razstavljeni dela predstavljajo retrospektivo večdesetletnega ustvarjanja Violete Doles. Tematski razgibanosti sledijo različne slikarske tehnike, ki jih izražajo razstavljeni dela. Izpostaviti gre njej priljubljeno triadno barvno shemo – črna, bela in rdeča, ki je uporabljena v delih Harmonija, Ujetnik prostora in Harmonija dualnosti. Violeta Doles je že nekaj let del likovne in mozaične sekcije društva. Nova znanja je pridobivala pri umetnikih **Karmen Bajc**, **Evi Ule**, **Francetu Modicu**, **Ažens Art**, **Janezu Zalazniku**, **Ani Sluga**, **Nuši Lapajne Čurin**, **Caroli Minssieux-Gliesch**.

Likovni izraz slikarke Violete Doles zaznamujejo njej priljubljene barvne sheme in motivi, ki kot celota subtilno podajajo svojo sporočilnost. V vsakem njenem delu pa je ujeta ustvarjalna misel: »Če želim najti sebe, razmišljam po svoje.« ■

Posebne lučke za praznične dni

V sredo, 14. decembra, so se Čarobne rokice sestale v Galeriji Krpan, zadnjič v letu 2022, in z izdelki praznično obarvale decembrske dni. Otroci so na delavnicah izdelali okrasne praznične luči in sliko z zimskim motivom. Najprej so na leseno podlago, za katero bi se želela zahvaliti Mizarstvu Bečaj, z akrilnimi barvami naslikali zimsko pokrajino. Nato so velike steklene kozarce pristrčno okrasili s pikicami, ki predstavljajo barvite snežinke, in v kozarce položili LED lučke, ki so ustvarile poseben učinek. S posebnimi lučkami so otroci pospremili leto 2022 h koncu in veselo pozdravili novo leto 2023.   Ivanka Kovšca

Škratovanje na Rakeku

Ali ste že kdaj srečali škrate ali škrate? Tiste majhne, navihane škrate, ki živijo čisto blizu nas? No, otroke v vrtcu so v času škratovske lune (to je čas, ko jih lahko vidimo) obiskali čisto pravi škrati. Skuhali so nam čaj in prinesli medenjake. Z nami so zapeli, zaplesali in po telefonu celo poklicali Božička. Bili so zelo veseli, da so se nam lahko pridružili, saj je bilo zunaj zelo hladno in temno. Škratovanje se je zaključilo s sejmom voščilnic, ki so v trenutku pošle.

Hvala vsem staršem za donacije, podjetju Most, Mizarstvu Bojan Homovec in hišnikoma vrtca za pomoč pri izdelavi lesenih škratov. Otrokom in staršem se zahvaljujemo za čudovite unikatne škratke, ki krasijo naš hodnik. Čudovitega škratovskega vzdušja pa ne bi bilo brez pomoči učencev rakovške šole in učiteljice **Tjaše**; tako je naš vrtec lahko postal pravi škratovski vrtec. Srečno 2023!

 Urška Juvančič Nadja Zgonc

Prostovoljci na božičnem sejmu

V nedeljo, 18. decembra 2022, je na ploščadi pred Kulturnim domom Cerknica potekal božični sejem. Na njem smo sodelovali tudi prostovoljci iz Osnovne šole Notranjski odred Cerknica. Na naši stojnici smo zamenjevali izdelke učencev in učiteljev za prostovoljne prispevke, ki smo jih namenili šolskemu skladu. Mimoidoči so lahko izbirali med domačimi piškoti, novoletnimi voščilnicami in okraski, antistresnimi žogicami, šolskim koledarjem, skodelicami s šolskim motivom, papirnatimi vrečkami ter lesenimi snežaki. Prostovoljci so kljub mrazu zelo radi sodelovali na dogodku. Dokazali so, da so mladi pripravljeni darovati svoj prosti čas in energijo za nekaj dobrega. Naj bo to dober zgled tudi vsem nam.   Magdalena Skuk

Okrasitev novoletnih jelk pred kulturnim domom

Učenci razredne in predmetne stopnje Osnovne šole Notranjski odred Cerknica so v mesecu decembru iz lesenih ploščic izdelali novoletne okraske. Na eno stran so narisali snežinko, na drugo pa različne zimske motive. S temi izdelki in prazničnimi lučkami so okrasili novoletni jelki na ploščadi pred Kulturnim domom Cerknica. Tako so poskrbeli, da je bil prostor v tem delu Cerknice še bolj prazničen.

✉ Magdalena Skuk

V okviru projekta Rastem s knjigo so knjižnico prvi obiskali starotrški sedmošolci

Nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture Rastem s knjigo (RSK) poskuša v šolskem letu 2022/2023 sedmošolce osnovnih (sedemnajstič) in dijake 1. letnikov srednjih šol (trinajstič) spodbuditi k branju mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev in k obiskovanju splošnih knjižnic. Letošnji uradni začetek akcije je bil 7. november. V Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica darilne knjige še niso prispеле, a so se na bibliopedagoško srečanje s knjižničarko **Anito** 15. novembra 2022 z avtobusom pripeljali sedmošolci starotrške osnovne šole. Skupen čas so namenili predstavitvi letošnje darilne knjige avtorja Boštjana Gorenca in ilustratorja Jake Vukotiča Reformatorji v stripu; spoznavanju dejavnosti splošne knjižnice, spominske sobe Jožeta Udoviča, ogledu trenutnih razstav ter posebnih, zbirateljskih knjig knjižničarke Anite, kot so mala miniaturnka, zvočna knjiga, zimska postavljanika, fotografsko-lečasta knjiga, v kateri se živali gibajo, kot da bi jih videli po televiziji, knjiga s QR-kodo, s katero lahko poslušamo pesem, ali zanimiva interaktivna digitalna postavljanika, ki s pomočjo posebne aplikacije na določenih straneh kar »oživi«. »Reklamnemu bloku s knjigo« je s pomočjo spletne strani knjižnice sledilo spoznavanje spletnih portalov Notranjci, eNotranjska, Stare slike, Poun Kufr ter portala Biblos za izposajo elektronskih knjig, spletne platforme Audibook, ki omogoča dostop, prenos in predvajanje avdio knjig ter nove spletne izposoje filmov v BSF (Baza slovenskih filmov). Bazo podatkov sistema COBISS, prek katerega lahko iščemo, podaljšujemo ali rezerviramo knjižno gradivo, si bodo podrobneje ogledali v okviru bibliopedagoških ur v šolski knjižnici. Obisk je kar prehitro minil. Slovo je nosilo željo, da jim bo darilna knjiga, ki jo bodo dobili z zamudo, vseč in da se bodo njihove poti čim večkrat križale v knjižničnih prostorih. Nekaj zagotovo drži. Knjižnica je neizmerna zakladnica, ki vsakič znova prinese presenečenje bogatih odkritij.

✉ Anita Leskovec 📷 arhiv knjižnice

Božični sejem na OŠ Cerknica

Na Osnovni šoli (OŠ) Notranjski odred Cerknica sta v sredo, 21. decembra 2022, potekala božično-novoletna prireditev in sejem. Učenci in njihovi mentorji so pripravili prireditev z naslovom Tu sem doma, ki si jo je ogledal tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar**.

Na sejmu je vsak razred sodeloval s svojo stojnico. Na ta način je bila ponudba na stojnicah zelo raznolika. Obiskovalci so v zameno za prostovoljni prispevek dobili novoletne okraske, božični čaj, domače piškote, voščilnice, različne izdelke iz lesa, papirja, volne ... Učenci so pekli palačinke in čokoladne kokice ter pripravili tudi srečelov z bogatimi nagradami. Obiskovalcem so v šolski jedilnici postregli tudi kavo in čaj. V sproščenem vzdušju smo vstopili v praznične dni.

✉ Magdalena Skuk 📷 Ljubo Vukelič

Prišli, zapeli, zmagali

V četrtek, 22. decembra 2022, se je v Kulturnem domu Cerknica odvijal koncert skupine Društvo mrtvih pesnikov, na katerem so gostovali tudi nekateri pevski zbori Osnovne šole Notranjski odred Cerknica in Podružnične šole »11. maj« Grahovo. Na koncertnem odru je moči združilo več kot 70 učencev matične in podružnične šole, ki so bili nad sodelovanjem s skupino naravnost navdušeni. Priprave na tovrstni dogodek so terjale trdo delo, a trud učencev in mentoric **Daše Joželj Kranjc** in **Jasmine Vidrih** je bil poplačan, saj je bilo nad koncertom navdušeno tudi občinstvo, ki je celotno dogajanje večkrat pospremito z bučnim ploskanjem. Z nastopom naših zborov so bili izjemno zadovoljni tudi člani skupine. Ponosni mentorici lahko učencem samo čestitava. Bravo, pevci!

✉ Jasmina Vidrih 📷 Ljubo Vukelič

Božični Evorin ples do nebes

V nedeljo, 18. decembra 2022, je Športna dvorana Cerknica pokala po šivih. Plesalke in plesalci Plesnega kluba Evora, njihovi starši, sorodniki in drugi obiskovalci so dvorano napolnili čisto do zadnjega kotička. V uro dolgi predstavi z naslovom Božični ples do nebes so se predstavili plesalci iz Cerknice, Starega trga pri Ložu in Nove vasi. Zaplesali so predšolski otroci, pop mix skupine, v katerih plešejo otroci prvih in drugih razredov, ter plesalci in tekmovalci v hip hopu. Z zanimivimi in energičnimi koreografijami so navdušili prav vse obiskovalce plesne predstave. Plesni klub Evora vsem bralkam in bralcem Slivniških pogledov želi veliko zdravja, topline in miru ter nepozabnih plesnih trenutkov v letu 2023.

✉ Tea Obrol 📷 Jakob Ješelnik

15. razstava Mini Pa-leta

Tradicionalna decembrska razstava likovnih izdelkov Mini Pa-letnikov je bila na ogled od 6. grudnia 2022 v Galeriji Krpan. Program je oblikovala in vodila **Snežna Obreza**. Pod mentorstvom **Boštjana Šmalca** se je predstavila mlada kitaristka, učenka glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica, **Anja Hrobat**.

Razstavljalo je 25 osnovnošolcev, ki radi likovno ustvarjajo. Pod mentorstvom **Jerneja Dolničarja** so se že tradicionalno predstavili s tehniko akril na platnu, preizkusili so se tudi v manj pogostih tehnikah – vinarel, laviran tuš in tinta. Poseben izziv pa je predstavljalo slikanje s tempero. Likovna tehnika, ki je vsem dobro znana, ne predstavlja posebne preizkušnje, dokler čopič ni privezan na več kot meter dolgo palico in slikanje postane oteženo. Na jesenskem delu delavnic so uporabljali kolažno tehniko z naravnimi materiali, kot so slama, mah in vrvice iz konoplje, ter tehniko nitna nizanka – string art. Skupaj so sestavili manjše mestece. Pod mentorstvom **Bernarde Dolničar** so se preizkusili tudi v polstenju. Tehnika je za najmlajše zelo zahtevna, vendar so se za prvič presenetljivo dobro odrezali.

✉ 📷 Jernej Dolničar

Čarobni prazniki

V nedeljo, 11. decembra 2022, se je v Kulturnem domu v Postojni dvakrat (ob 15.30 in 17.00) odvila baletna predstava z naslovom Čarobni prazniki in obakrat napolnila dvorano do zadnjega sedeža. Sodelovalo je kar sto plesalcev, združenih v enajst baletnih in dve sodobni plesni skupini. Pod baletno produkcijo Baletnega društva Postojna sta se kot koreografiji podpisali baletni pedagoginji **Mira Marič** in **Tina Leder**. V Baletno društvo Postojna so vključeni tudi otroci iz občine Cerknica, ki pridno vadijo v dvorani cerkniškega gasilskega doma.

✉ Baletno društvo Postojna 📷 Valter Leban

Avtor: **Gregor Mišič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Denis Turšič

Tek na smučeh je pomemben del družine Denisa Turšiča: z njim se je ukvarjal pokojni dedek Franc, ki je v sedemdesetih letih ustanovil Smučarski klub (SK) Loška dolina; bil je trener v klubu in v reprezentanci Jugoslavije. Pod njegovim vodstvom je treniral tudi njegov sin in Denisov oče Rolando Turšič.

40-letni **Denis Turšič** je otroštvo preživel v Starem trgu. S tekom na smučeh se je resneje začel ukvarjati ob vstopu v prvi razred osnovne šole, ko se je vključil v vadbeni proces SK Loška dolina. Leta 1996 se je kot štirinajstletnik udeležil prve šole biatlona na Pokljuki, ki je bila takrat organizirana v sklopu panoge za biatlon Smučarske zveze Slovenije. Poleg nastopanja za SK Loška dolina je tekmoval na reprezentančni ravni in zastopal Slovenijo, kar pa je bilo zaradi večdnevniških reprezentančnih priprav na Pokljuki enkrat ali dvakrat mesečno zelo zahtevno usklajevati s šolo. Bil je večkratni državni prvak v mlajših selekcijah, redno se je udeleževal tudi mednarodnih tekmovanj (evropski pokal, mladinsko svetovno prvenstvo, evropsko prvenstvo). Finančne razmere, pogoji dela in rezultati so vplivali na odločitev, da je pri enaindvajsetih letih sklenil tekmovalno športno pot.

Čeprav je Denis po izobrazbi strojni tehnik, je želel opravljati dinamičen ter raznolik poklic v naravi. Leta 2005 se je zato odločil za začetno vojaško usposabljanje v Vipavi ter se zaposlil v Slovenski vojski. Zadnjih šest let deluje blizu svojega doma na Bloški Polici, saj trenutno pripravlja ter skrbi za vojaško vadbišče in strelišče. Pri delu v Slovenski vojski morajo biti vojaki strokovno usposobljeni tudi za vadbeni proces in preverjanje telesne zmogljivosti – tako je pred sedmimi leti na Fakulteti za šport opravil obsežno usposabljanje za naziv kondicijskega trenerja ter s tem pridobil temeljna znanja o razvoju telesne zmogljivosti in spretnosti.

Z namenom vsestranskega gibalnega razvoja svojih otrok in otrok prijateljev sta z **Gašperjem Šemrovom** razmišljala o organizaciji športne vadbe netekmovalne narave. Leta 2016 se jima je tako uspelo dogovoriti s predsednikom SK Cerknica **Francem Žnidaršičem - »Žizotom«** za sodelovanje in uporabo njihovega termina v Športni dvorani Grahovo. Denis je vadbeni proces načrtoval in ga izvajal, Gašper pa je skrbel za organizacijsko plat dela. Prvo leto se je telovadbe udeleževalo trideset otrok, pred pandemijo covid-19 pa se je udeležba približala številki sto. Po šestih letih dela je poleg Denisa in Gašperja trenutno aktivnih deset trenerjev, ki telovadbo vodijo trikrat tedensko: **Žan Rot, Urša Korošec,**

Eva Turk, Manca Farkaš, Klavdija Zidar, Anita Žnidaršič, Manca Rot, Maja in Nina Benčan ter **Klemen Pilih**. Na pobudo sedanjega predsednika Športne zveze Cerknica leta 2019 ustanovljena tudi sekcija za biatlon; Denis je takrat prevzel vodenje mlajše skupine. Trenutno je pomočnik glavnemu trenerju **Romanu Hitiju**, ki vodi kategorije dečkov in deklic od desetega leta starosti dalje. Kolikor mu čas dopušča, pomaga pri izvedbi telovadbe mlajše skupine otrok, starih od šest do deset let. Z biatlonom se ukvarjata tudi oba Denisova otroka, enajstletni **Maj** in devetletna **Ela**.

Poudari, da je izgradnja strelišča in proge z umetnim zasneževanjem za vadbo teka na smučeh in biatlona v občini Cerknica izjemna pridobitev. Glede razvoja športa v lokalnem okolju, vključno s sosednjimi občinami Bloke in Loška dolina, Denis izrazi tudi precejšnje zadovoljstvo in izpostavi, da je vsaka ura, ki jo nekdo namenjuje za dobro športa v občini, fantastična poteza. Želi si, da se čim več otrok nauči teka na smučeh in alpskega smučanja, še posebej pa mu je pomemben vsestranski gibalni razvoj otrok in mladih športnikov. Tudi sam je športno aktiven – kolesari, teče na smučeh in na rolnikah, vsakodnevno pa je gibalno dejaven tudi v sklopu svojega poklica. Dolgoročno namerava ostati aktiven član v obeh sekcijah Smučarskega kluba Cerknica – v alpskem smučanju ter v biatlonu, saj želi svoje znanje in izkušnje, pridobljene na svoji športni poti, prenašati na mlajše generacije.

Dogajanje v KK Cerknica

Mladi košarkarji in košarkarice med tednom pridno trenirajo. Učijo se osnov košarkarskih tehničnih in taktičnih elementov, sodelovanja s soigralci in trenerji, kar je svojevrstna življenjska izkušnja, ki se vtisne v spomin in človekove navade.

Ob koncih tedna košarkarsko znanje pokažejo na parketu in se borijo za zmage. Rezultate lahko spremljate na FB-profilu in spletni strani Košarkarski klub (KK) Cerknica.

Žogarija za cicibane je namenjena najmlajšim otrokom, starim od dveh do sedem let, ki skupaj s starši razvijajo osnovne motorične spretnosti in sposobnosti ob vodeni vadbi. Šola košarke je namenjena mladim košarkarskim navdušencem. Poleg kakovostnega treninga se učijo osnov košarkarske igre z možnostjo napredovanja v klubske ekipe. Trenerji z namenom izboljšanja tehničnega znanja in pomoči pri prehodu v starejšo kategorijo nudijo igralkam in igralcem tudi individualno obravnavo. Dekleta in fantje, ki so starejši od štirinajst let, se aktivno vključujejo v delovanje kluba in kar nekaj jih je letos pridobilo licenco za pomožnega sodnika.

Kaj se dogaja s člansko ekipo? Kljub temu da smo imeli poleti v klubu drugačen načrt, smo bili zaradi odpovedi sodelovanja ključnih igralcev primorani izstopiti iz uradnega tekmovanja pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije (KZS), saj na teh tekmah žal ne bi bili konkurenčni. Ker pa

ne mečemo puške v koruzo, smo formirali mlado člansko ekipo, ki bo v svoji krstni sezoni igrala v trim ligi. Glavna cilja sta napredek in priprava na naslednja leta, ko ponovno načrtujemo igranje v uradnih tekmovanjih pod okriljem KZS. Do takrat pa našim mladim fantom in trenerju **Mihi Korošcu** želimo čim več uspeha na vseh tekmovanjih.

Po dveh letih premora se tako ob vikendih na košarkarsko igrišče vrača trim liga. Veseli nas, da je na tribunah spet živahno in navijači lahko spremljajo zanimive in atraktivne boje med osmimi prijavljenimi ekipami.

Tudi letos nam lahko pomagata in namenite do en odstotek dohodnine za KK Cerknica. Takšna donacija za vas ne predstavlja nobenega stroška. Samo kliknite na povezavo na našem FB ali spletni strani.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo tudi vsem sponzorjem, ki podpirate delovanje KK Cerknica.

Prihaja novo leto 2023 ... priložnost za nove odločitve, za nove ideje, za nove uspehe, za novo srečo. Naj bodo vaše odločitve modre, ideje ustvarjalne, uspeh zagotovljen in sreča brezmejna. Naj bo polno športnih užitek.

ŠPORTNI SEMAFOR

LOKOSTRELSTVO

»21. memorial Mateja Šabca dvorana 18 m«, Postojna (2. 12. 2022)

Telesnokulturno društvo Sovica

Dolgi lok – mlajši od 15 let

Teo Ileršič, 1. mesto

Goli lok – mlajše od 13 let

Beti Zalar, 2. mesto

Goli lok – mlajše od 15 let

Mojca Ivančič, 2. mesto

Goli lok – člani

Klemen Krajc, 9. mesto

Ukrivljeni lok – mlajši od 15 let

Urban Gostiša, 2. mesto

Jernej Žeželj, 5. mesto

Lokostrelsko tekmovanje »Dvorana 18 m«, Kamnik (3. 12. 2022)

Telesnokulturno društvo Sovica

Goli lok – mlajše od 13 let

Beti Zalar, 2. mesto

Goli lok – mlajše od 15 let

Mojca Ivančič, 3. mesto

Ukrivljeni lok – mlajši od 15 let

Urban Gostiša, 2. mesto

Jernej Žeželj, 4. mesto

Tradicionalni lok – starejši od 50 let

Maksimiljan Turšič, 4. mesto

Obe tekmovanji štejeta tudi za slovenski pokal.

Pokal tradicionalnih lokov 2022, Lokostrelski parkur Draga (12. 11. 2022)

Telesnokulturno društvo Sovica

Goli lok – Liliput

Gabrijel Melink, 2. mesto

Goli lok – Moški

Vlado Šivec, 14. mesto

Instinktivni lok – moški

Maksimiljan Turšič, 36. mesto

BIATLON

Občani občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina **Ibu Junior Cup, Martell, Italija (8.–11. 12. 2022)**

Sprint, 7,5 km

Kiara Hace, 55. mesto

Super sprint kvali., 4,5 km

Kiara Hace, 62. mesto

Gašper Ožbolt, 48. mesto

Skupinski start, 9 km

Kiara Hace, 53. mesto

Sprint, 10 km

Gašper Ožbolt, 63. mesto

Skupinski start, 12 km

Gašper Ožbolt, 48. mesto

O.P.A Alpski pokal biatlon, ARBER, Nemčija (17.–18. 12. 2022)

Sprint, 7,5 km

Gašper Ožbolt, 16. mesto

Gašper Ožbolt, 8. mesto

Smučarski sejem

✉ Tamara Ule 📷 arhiv SK Cerknica

Center za mlade Petka v Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica je v organizaciji Smučarskega kluba Cerknica konec novembra gostil smučarski sejem nove in rabljene opreme. Obisk sejma je bil odličen, kar delno pripisujemo dvoletnemu premoru zaradi koronavirusnih ukrepov. S ponudbo sta obiskovalce navdušila tudi Trgovina Krpan in Izisport.

Pri izvedbi sejma je sodelovalo skoraj 30 prostovoljcev. Kljub organizacijsko napornemu vikendu je naše zadovoljstvo po dobro opravljenem delu in pozitivnih odzivih obiskovalcev veliko. Organizacije različnih dogodkov nam gredo vse bolje: v letu 2022 smo organizirali štiri večje dogodke, ki so prepoznavni tudi čez občinske meje – Državni pokal v biatlonu na Pokljuki, Državno tekmovanje Rolke Cerknica, smučarski sejem in skupaj s Športno zvezo Cerknica Tek ob Cerkniškem jezeru.

Dogodki nas člane sicer precej zaposlijo, a po vsakem zaključku smo še bolj povezani in polni novih idej za prihodnje delovanje.

Po besedah predsednika Smučarskega kluba Cerknica **Franca Žnidaršiča** je razveseljujoče, »da je ekipa vsako leto mlajša (lepa je bila vedno) in bomo čez par let starejši prišli na dogodke le še kot podporniki kluba«. ■

Državno prvenstvo in Pokal Slovenije

✉ Tamara Ule 📷 arhiv SK Cerknica

Na zasneženi in sončni Pokljuki sta na praznični ponedeljek, 26. decembra 2022, potekala Državno prvenstvo in Pokal Slovenije v biatlonu. Cerkniški biatlonci so ponovno pustili svoj pečat, dosegli odlične rezultate, velika izkušnja za vse pa je bila organizatorjeva pohvala za »fair play«. Cerkniški biatlonki žirija tekmovanja pomotoma ni prištela kazenskih dodatkov zaradi neodtečenih kazenskih krogov, za kar bi stala na stopničkah. Klubsko vodstvo je na napako opozorilo, kar je sicer »odneslo stopničke«, a mladim biatloncem predalo pomembno sporočilo, da šport ni zgolj tekmovalnost. Na prvem mestu morajo biti še vedno pravičnost, odgovornost, kolegialnost, sodelovanje, spoštovanje! **Lovro Ivanetič** in **Jakob Komidar** (na fotografiji) sta prvič nastopila na tovrstnem tekmovanju in oba z odliko izvedla debitantski nastop. S stopničk so nas tokrat pozdravili **Manca Caserman**, **Ajda Špitalar** in **Vitan Ule**. 27. decembra 2022 sta na podlagi rezultatov ponedeljkovega sprinta za starejše kategorije potekala še državno prvenstvo in pokal Slovenije v biatlonu zasledovalno. **Manca Caserman** je postala državna prvakinja v kategoriji mlajše mladinke, na stopničkah se ji je za osvojeno 3. mesto v tej kategoriji pridružila še **Ajda Špitalar**! ■

Smučarski klub (SK) Cerknica

Državno prvenstvo (DP) in Pokal Slovenije v biatlonu, sprint, Pokljuka (26. 12. 2022)

Manca Caserman, 2. mesto DP (mlajše mladinke, 6 km), 4. mesto absolutno

Ajda Špitalar, 3. mesto DP (mlajše mladinke, 6 km), 12. mesto absolutno

Vitan Ule, 3. mesto DP (mlajši dečki, 4 km)

Kiara Sterle, 4. mesto DP (mladinke, 6 km),

8. mesto absolutno

Nika Pelan, 5. mesto DP (starejše deklince, 4,5 km)

Maj Turšič, 13. mesto DP (mlajši dečki, 3 km)

Lovro Zalar, 13. mesto DP (mlajši mladinci, 7,5 km),

24. mesto absolutno

Vid Baraga, 15. mesto DP (mlajši dečki, 3 km)

Julija Ule, 18. mesto DP (starejše deklince, 4,5 km)

Lovro Ivanetič, 29. mesto DP (mlajši dečki, 3 km)

Jakob Komidar, 31. mesto DP (mlajši dečki, 3 km)

Državno prvenstvo (DP) in Pokal Slovenije v biatlonu zasledovalno, Pokljuka (27. 12. 2022)

Manca Caserman, državna prvakinja, 1. mesto DP

(mlajše mladinke, 7,5 km), 3. mesto absolutno

Ajda Špitalar, 3. mesto DP (mlajše mladinke, 7,5 km),

13. mesto absolutno

Kiara Sterle, 4. mesto DP (mladinke, 7,5 km),

8. mesto absolutno

Lovro Zalar, 11. mesto DP (mlajši mladinci, 10 km),

22. mesto absolutno

Cerkniška biatlonka **Kiara Sterle** je zastopala SK Cerknica na dveh mednarodnih tekmovanjih IBU Junior Cup, kategorija do 21 let. V Martell-Val Martello (Italija) je na 7,5 km Sprint zasedla 43. mesto, na 4,5 km Super Sprint pa 44. mesto. V Obertilliachu (Avstrija) je na 12,5 km Individualni preizkušnji osvojila 44. mesto.

Z vlakom v pravljico Celje

V prazničnem decembru se za trenutek ustavi čas in si zaželimo veliko lepega. Mesta zažarijo v soju prazničnih luči, s stojnic pa zadiši po slastnem pecivu in toplih napitkih. Članice in člani Društva upokojencev (DU) Rakek smo se udobno namestili na vlak in se v prijetni družbi zapeljali v pravljico Celje. Mesto Celjskih grofov, ki leži ob reki Savinji, se v prednovoletnem času spremeni v pravljico deželo z liki iz otroških knjig in decembrskih dobrih mož. Dogajanje je postavljeno v okrašeno mestno središče, kjer smo se sprehodili po razsvetljenih ulicah z barvitimi vzorci prazničnih okraskov, stojnicah s hrano in vedno nepogrešljivim kuhančkom. Okrašena izložbena okna nas nagovarjajo in nas začarajo tako, da le stežka ravnodušno odkorakamo stran. K prijetnemu vzdušju je prispevala božična glasba, ki se je razlegala po mestu. Ogrelimo se v kavarnici in veselo pomenkovali. Ker vedno, ko nam je najlepše, čas še hitreje teče, smo se morali odpraviti proti železniški postaji, kjer smo vstopili na vlak in se odpeljali domov.

Končno se v naša življenja v polni meri vračajo tudi praznično dogajanje, živahen utrip in seveda brezskrbno druženje. ■

Pohod na Osojnico in Blejsko jezero

📷 Štefka Šebalj Mikše

Sončna, zadnja novembrska nedelja je planinke in planince Planinskega društva Cerknica povabila k spoznavanju planinske poti med Bohinjsko Belo in Bledom. Ob potočku Belica smo se z Bohinjske Bele podali na 756 m visoko Osojnico. Blejsko jezero smo si sprva pogledali z vrha Velike Osojnice, vendar so razgled zastirala drevesa. Spustili smo se še na Malo Osojnico in na razgledišču, varno ob ograji, uživali v čudovitem panoramskem razgledu na Blejsko jezero in na mogočni Stol v ozadju. Med sestopom proti Zaki smo se, ob jeklenicah, podali še na razgledišče Ojstrice. V Zaki smo se pomudili pri Veslaškem centru Bled in si na tribuni vzeli čas za odmor. Po odmoru smo se tudi mi podali v vrvež Blejske promenade, saj je sončna nedelja na pot okrog Blejskega jezera privabila številne sprehajalce. Z Otoka se je zvon želja pogosto oglasil čez vodno gladino. Prispeli smo nazaj v Zako in se podali v Bohinjsko Belo. Hodili smo ob Bohinjski železniški progi. Ko je ta krenila v predor, se je naša pot začela vzpenjati do sedla. Kmalu smo bili spet v Spodnji vasi, pri potočku Belica, kjer smo zaključili pohod. Avtobus nas je skozi naselje zapeljal v Zgornjo vas, da smo se povzpeli k Slapu pod Iglico. Ocenili smo, da jesensko deževje še ni povrnilo prvotne podobe slapu. Z avtobusa smo še enkrat uzrli v mogočno ostenje Iglice in se, zadovoljni z vtisi razgledov, odpeljali domov. ■

Pohod po »Napoleonici« nad Tržaških zalivom

📷 Boža Vesel

Za decembrski pohod smo izbrali Napoleonovo pot, ki se vije nad Tržaškim zalivom. Člani Društva upokojencev Rakek smo se z vlakom odpeljali do Opčin in se peš sprehodili do obeliska, ki označuje začetek poti. Obelisk je bil postavljen v zahvalo avstrijskemu cesarju Francu I., ki je dal zgraditi cesto od Opčin do Trsta. Hodili smo po lepo urejeni sprehajalni poti, ob kateri je veliko prostora za vmesne počitke in prekrasne poglede na Trst in na kraje v njegovem zaledju. Po slabi uri hoje smo prišli na Napoleonovo cesto, ki je vklesana v skale, ki so priljubljena točka plezalcev z vseh koncev. V spomin na zadnje obdobje Napoleonove vladavine je pot dobila ime »Napoleonici«, vendar je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso dokončali. Po več obnovah so jo ponovno preuredili in jo maja 2009 odprli kot pešpot. Vračali smo se po gozdni poti do razgledišča in neobičajne cerkve na Vejni, ki je postavljena tik nad prepadnimi stenami. Petinštirideset metrov visoka cerkev trikotne oblike je zgrajena v dveh nadstropjih z več oltarji. Cerkev so zgradili leta 1966 na pobudo tržaškega in koprškega škofa Antonia Santina, ki se je konec druge svetovne vojne zaobljubil, da bo postavil svetišče v zahvalo Mariji, če Trst ne bo uničen. V enem od oltarjev so poslikave našega slikarja Toneta Kralja. ■

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Po starih vijugah v boljši jutri

7. decembra 2022 je Notranjski regijski park (NRP) pripravil sedmo zasedanje projektnega sveta projekta LIFE STRŽEN, ki poleg NRP povezuje predstavnike lovskih družin Cerknica, Grahovo in Gorenje Jezero, agrarnih skupnosti Gorenje Jezero in Dolenja vas, Ribiške družine Cerknica, Čebelarskega društva Cerknica, turističnih društev, političnih strank ter projektnih partnerjev (Zavod za ribištvo, Zavod RS za varstvo narave in Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije). Projektni svet je bil oblikovan leta 2017 ob začetku LIFE STRŽEN, z leti pa so se vanj vključevali novi deležniki, ki so izrazili interes. Vse od začetka pa je član župan **Marko Rupar**, ki se je udeležil dogodka v novem Centru za obiskovalce Cerkniško jezero. Srečanje je bilo namenjeno seznanitvi deležnikov s projektnimi dejavnostmi ter predstavitvi načrtovanih aktivnosti za leto 2023. Predstavniki projekta LIFE Lynx iz Zavoda za gozdove pa so udeležencem podali zanimive informacije o življenju risov na Notranjskem. ■

LIFE Semena

Notranjski regijski park (NRP) sodeluje v LIFE projektu LIFE for Seeds (LIFE Semena), v okviru katerega se vzpostavlja semenska banka rastlin ogroženih travniških habitatnih tipov in se obnavlja visoko vredne travnike. Poleg NRP kot partnerji projekta sodelujejo Triglavski narodni park, Krajinski park Goričko, Kmetijski inštitut Slovenije in Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Projekt se osredotoča na vzpostavitev semenske banke za značilne vrste treh na ravni EU prioritarnih habitatnih tipov: suhih travnikov z orhidejami, volkovij ter presihajočih jezer, ki jih poleg vodnih habitatov gradijo tudi številni tipi mokrotnih travnikov. 14. decembra 2022 je potekal partnerski sestanek projekta, na katerem so pregledali opravljene naloge v letu 2022 in se pogovorili o nalogah, ki jih čakajo v prihajajočem letu. Dobrodošlico v občini Cerknica in občinski hiši jim je izrekel tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar**. ■

KADROVSKA ŠTIPENDIJA

Razpisujemo kadrovske štipendije za poklic klepar-krovec.

MGing

Lesene konstrukcije, krovstvo, kleparstvo in tesarstvo, hidroizolacije.

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

My Green Roof

MGing d.o.o. podružnica Notranjska

Vabilo k članstvu

Vabimo vse upravičence po Zakonu o vojnih invalidih: vojne mirnodobne invalide, civilne invalide vojne, vdove po vojnih invalidih, ki še niso člani Društva vojnih invalidov Notranjske, da se včlanijo in se nam pridružijo.

Članstvo v društvu vam nudi različna druženja na kulturnem in športnem področju. Lahko se boste udeležili proslav, sodelovali v rekreativnih dejavnostih igranja pikada, šaha, kegljanja, balinanja, petanki in streljanju z zračno puško. Društvo svojim članom omogoča subvencionirano zdravljenje v slovenskih zdraviliščih. Organiziramo tudi vodene ekskurzije po Sloveniji in tujini ter srečanja društev vojnih invalidov.

Vse zainteresirane vljudno vabimo, da nas pokličete na številko 051 684 294 in se nam pridružite.

Društvo vojnih invalidov Notranjske

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na elektronski naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **23. januarja**.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku februarja. Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih podarja Občina Cerknica.

1. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz;

2. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz;

3. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz.

Nagrajenci decembrske številke so:

1. nagrada: vrednostni bon v višini 10 € – **Ruža Udovič**, Slivice 33 a, 1381 Rakek;

2. nagrada: vrednostni bon v višini 5 € – **Mateja Hiti**, Begunje pri Cerknici 123, 1382 Begunje pri Cerknici;

3. nagrada: vrednostni bon v višini 5 € – **Anton Rok**, Grahovo 47, 1384 Grahovo.

Nagrajenci lahko nagrade, ki jih prispeva Kmetija Mihelčič, ob sobotah od 8.00 do 12.00 prevzamejo na tržnici v Cerknici.

						Glasiło občine Cerknica	ZDRAVI- LIŠČE POD KRIMOM	POZITIVNA ELEKTRODA	LEPOTA (ZASTAR.)	PALUBA LADJE	UROŠ HROVAT	VISKOZ- NOST, ZDRI- ZAVOST	PODOBA OBRAZA, KI KAŽE RAZ- POLOŽENJE	KRALJ ŽIVALI	STARA MAMA, BABICA
						SREDSTVO ZA RAZ- KUŽEVANJE									
						BREZ- VLADJE									
						BICKEL					LES ZA KURJAVO				
						VSEKA- VANJE					PREPLET				
													REŽISER KUSTURICA	REKA V JUŽNI FRANCIJI	
	MERA ZA POTOPITEV LADJE V VODO	PODNEBJE	MAJHEN ROČAJ	NEMŠKI MUZIKOLOG (ADOLF)	POSTAVA, RAST KONTAKT					NASTOPAČ					
										IZPOSOJA (REDKO)					
SRBSKA PEVKA (NEDA)								DIONIZOVA PALICA					MOLIBDEN		
								REKA V VIETNAMU					HUDA NA- LEZLJIVA BOLEZEN		
SLOVENSKI SKLADAT. (VINKO)									NEMŠKA REVOLUC. (CLARA)						
									(S)JEN						
ENOLON- ČNICA IZ JESPRENO- VE KAŠE S FIZOLOM						NAPUŠČ PRI STREHI	AMERIŠKI IGRALEC (JOHNNY)					ČASOVNA ENOTA			
												IZDELOVA- LEC VRVI			
SLIKAR BERNARD							STROKOV. ZA VINO							SOL SOLITRNE KISLINE	GLAVNO MESTO KAZAH- STANA
							KDOR VLADA								
HRVAŠKI PEVEC (VAN)				BLAZINJAK					KRAJ NA KRASU						
									MESTO V ESTONUI						
													IVO SVETNA		
													AVARI		
						MESTO V ZAHODNI ROMUNUI					PRITOK INNA NA BAVARSKEM				
											NAZIV				
						TEKMA MED RIVALI						MESTO V PIEMONTU			
												ALUMNI			
						ZELENKA- STO MODRA BARVA									
						EGIPČANSKI BOG SONCA				IZBRANA DRUŽBA SMETANA					

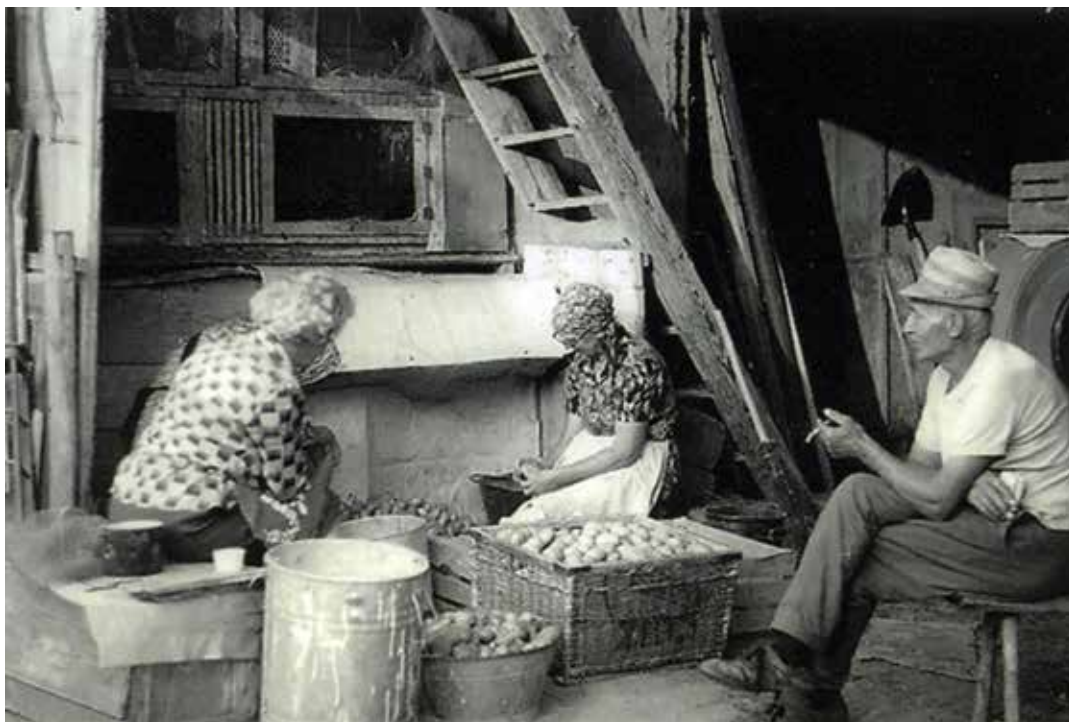
Rešitev prejšnje križanke (vodoravnol): ONEMELOST, DINAMITAR, MOEN, NONI, DOBROTE, IK, VRAG, RADKO, IHANKA, EMILE, VINAR, KATAR, RAO, KMETIJE MIHELČIČ, ONKOLOG, KEMI, RA, VAS, ORLE, AKSEL, JOTA, ETNA, IZOBARA, ŠOLAR, NIL, ČIPKARICA, EKA, KUČAN. Težje besede: ABER, ENOLOG, NARVA, ROTT, ZETKIN.

Avtor: Franc Perko Vir: stareslike.cerknica.org

Slivice 1973 – Prebiranje krompirja

Fotografija je nastala v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Na desni je viden puhalnik za spravilo sena na kozuc. Na štenge za na kozuc je naslonjena brezova metla, kar kaže na to, da gre prebiranje proti koncu in bo treba prostor malo pomesti. V ozadju so še vidni zajčniki, to, kako je prišlo do njih, pa je posebna, a zanimiva štorija. A o tem malo pozneje, sedaj pa se posvetimo krompirju.

Ves skopani krompir iz vseh njiv smo iz žaklov stresli pod kozolcem, kjer je čakal na čas, ko bo na kmetiji postorjeno drugo delo in bo prišlo na vrsto prebiranje krompirja. Na fotografiji sta pri delu moja mama Lucija in neznana oseba, oče Franc ju pa spremlja in kadi. Zadaj na desni so vrata v podzemni kivder – strop je bil betonski, povezan z železnimi traverzami –, ki bil zaprt z lesenimi in znotraj še z železnimi vrati. V kleti so bile številne pregradi, štiri za krompir, potem še za peso, korenje in repo. V kivdru je bila tudi velika kad za zelje. Ko se je krompir umedel, kar ga je mislilo zgniti, je zgnilo, se je začelo prebiranje. Kar v veliko kategorij se je pri prebiranju ločeval krompir: gnil je šel takoj na gnoj, malo nagnitega se je obrezalo in takoj porabilo za jedačo ali za prašiče, droban je bil namenjen prašičem, srednje debel in zdrav za seme. (Vsaj tri leta se je uporabljalo domače seme; običajno smo krompir za seme po toliko letih dobili z Blok ali iz Gorenjske, v trgovinah takrat semenskega krompirja ni bilo.) Debelejši in

© Franc Perko, zbirka: Franc Perko

zdrav pa je bil namenjen družinski prehrani. Ločevati je bilo treba krompir tudi po vrstah, saj se je različno obnašal pri kuhi.

Kar veliko posod, od kišt, gajb do ajmarjev, pločevinastih posod z ročaji, kjer je bilo prej različno blago, in košar smo potrebovali. V vsako od posod sta prebiralki metali določeno vrsto krompirja glede na namen in vrsto. Na fotografiji je lepo vidna prava zbirka teh posod. Takrat se še ni dobilo vsega, kot se dandanes, pa so vsako odsluženo embalažo s pridom uporabili. Oče je bil verjetno poleg nadzora zadolžen še za prenašanje krompirja v pregrade v kivdru.

Pa se povrnimo k zajčnikom. Bilo je v šestdesetih letih, ko smo se fantje iz vasi proti večeru dobili v gostilni pri Gnezdu. Takrat se je na veliko hodilo na pohane piščance v Zaplano. Pa je bil v gostilni že malo dobre volje vaščan in se ponudil, da nas z avtom popelje do Zaplane. Kar precej se nas je strpalo v avto in izlet se je začel. Najprej Zaplana,

pa še sem in tja, našemu šoferju se ni nič kaj mudilo domov. Pa smo se vstavili tu, pa tam, proti jutru smo bili še na Slivnici. Tam okrog devetih pa smo se le vsi mačkasti in neprespani pripeljali do doma. Doma so grdo gledali. Pa sem se namesto počitka kar lotil izdelave zajčnikov na fotografiji. Pred tem smo imeli, kot je bil to običaj na kmetih, zajce kar v štali med kravami in voli, pa so bili reveži vsi pohojeni in so za seboj,

če so imeli srečo, vlačili zadnje tace. Gnezda in mlade so imeli kar pod jaslami, tudi pretežni del prehrane so dobili od živine, ki je zmetala manj priljubljeno (slabše) seno iz jasli na tla.

Krompir so prinesli v Evropo iz Južne Amerike, nekje iz območja Čila in Peruja. Najprej Kristof Kolumb, pozneje še drugi, ki so raziskovali svet in nova ozemlja. Eden prvih naj bi ga za prehrano uporabil sir Francis Drake, in sicer na slavnostni večerji 4. aprila 1581 na jadrnici, potem ko so uplenili špansko ladjo – vendar ni jasno, ali je šlo morda za navadni ali sladki krompir. V notranjost se je širil postopoma iz kolonialnih držav Evrope, ki ležijo ob Atlantskem oceanu. Na Slovensko je prišel v času Habsburške monarhije, ko je vladala cesarica Marija Terezija, ki je želela izboljšati prehrano in prebivalstvo rešiti lakote. Kmetje so se sprva upirali sajenju te poljščine, pozneje pa so jo sprejeli in posvojili za vsakoletno pridelavo.

